

Kätilöiden näkemyksiä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä

Ines Heinäjärvi

Netta Hirsiaho

Opinnäytetyö, AMK

Maaliskuu 2024

Kätilön tutkinto-ohjelma (AMK)

Heinäjärvi, Ines & Hirsiaho, Netta

Kätilöiden näkemyksiä kestäväen kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaliskuu 2024, 44 sivua.

Kätilön tutkinto-ohjelma (AMK). Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Kestävä kehitys on ohjattua ja jatkuvaa toimintaa, jolla pyritään turvaamaan kaikille mahdollisuudet tasa-arvoiseen elämään ja hyvinvointiin. Yhdistyneiden kansakuntien Kestäväen kehityksen globaalissa toimintaohjelmassa Agenda 2030 pyritään ohjaamaan yhteiskunnallisen muutoksen avulla kansojen toimintaa ekologisesti sekä taloudellisesti kestävämmäksi huomioiden samalla sosiaalisen sekä kulttuurillisen tasa-arvon sekä kehityksen. Tavoitteita voidaan edistää hoitotyössä myös näillä kaikilla eri osa-alueilla. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia näkemyksiä kätilöillä on kestäväen kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä. Tavoitteena oli, että kätilöiden tietoisuus lisääntyy kestävästä kehityksestä ja kätilöt voivat kehittää ammatillista osaamistaan kestäväen kehityksen näkökulmasta. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineisto kerättiin verkkokyselylomakkeella. Tutkimusaineisto koostui kuuden kätilön vastauksista.

Tutkimustulokset osoittavat, että kestäväen kehityksen periaatteet näkyvät kätilötyössä ympäristövastuullisuutena, harkinnanvaraisuutena kivunhoitotyössä, taloudellisena kestävytenä, tasa-arvoisena ja yksilöllisenä hoitona sekä ympäristövastuullisena ajatteluna hoidon ohjauksessa.

Johtopäätökset esitettiin kätilöiden näkemyksiin pohjaten. Johtopäätöksinä voidaan esittää, että kätilöt kokivat kestäväen kehityksen näkyvän kätilötyössä eri tavoin ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurillisesti sekä sosiaalisesti. Ekologinen kestävyys näkyy ympäristövastuullisuutena, kierrätyksenä sekä tarvikkeiden huolellisena ja harkittuna käyttönä. Taloudellinen kestävyys näkyy aseptisena toimintana, harkinnanvaraisuutena vastaanotto- ja soittoaikoja varatessa sekä teknologian hyödyntämisenä asiakkaan ja poliklinikan välisessä viestityksessä. Kulttuurillinen ja sosiaalinen kestävyys näkyvät tasa-arvoisena ja yksilöllisenä hoitona. Ympäristövastuullisella hoidon ohjauksella edistetään kestäväen kehityksen periaatteiden toteutumista. Ekologista kestävyttä voidaan edistää järjestämällä koulutuksia kierrätyksen tehostamiseen sekä ohjaamalla kätilöitä tavaroiden harkittuun ja huolelliseen käyttöön. Taloudellista kestävyttä voidaan edistää oman toiminnan suunnittelulla, joka edistää samalla aseptista toimintaa sekä vähentää turhan jätteen syntyä. Kätilöitä voidaan kannustaa hyödyntämään teknologiaa poliklinikan ja asiakkaan välisessä viestityksessä sekä toimimaan harkinnanvaraisesti. Kulttuurillista ja sosiaalista kestävyttä voidaan edistää huomioidamalla kulttuurilliset erot ja kohtaamalla asiakkaat yhdenvertaisesti.

Avainsanat (asiasanat) Kätilö, hoitotyö, kätilötyö, kestävä kehitys, sosiaalinen kestävyys, kulttuurillinen kestävyys, ekologinen kestävyys, taloudellinen kestävyys, kvalitatiivinen tutkimus

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Heinäjärvi, Ines & Hirsiaho, Netta

Midwives' views on the implementation of sustainable development principles in midwifery

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, March 2024, 44 pages.

Degree Programme in Midwifery (AMK). Bachelor's thesis AMK.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

Sustainable development is a guided and continuous effort to ensure that everyone can live and prosper equally. The United Nations Global Agenda 2030 for Sustainable Development aims to use social change to guide the actions of peoples towards greater ecological and economic sustainability, while respecting social and cultural equity and development. These goals can also be promoted in nursing in all these different areas. The purpose of the research was to find out what kind of views midwives have on the implementation of sustainable development principles in midwifery. The goal was to increase midwives' awareness of sustainable development and to enable them to develop their professional competence in the field of sustainable development. The study was conducted as qualitative research, and the data was collected through an online questionnaire. The data consisted of responses from six midwives.

The results show that the principles of sustainable development are reflected in midwifery as environmental responsibility, discretion in pain management, economic sustainability, equal and individualised care, and environmentally responsible thinking in care management.

Conclusions were presented based on the views of midwives. The conclusions are that midwives perceived sustainability in midwifery work in different ways: ecologically, economically, culturally, and socially. Ecological sustainability is reflected in environmental responsibility, recycling and the careful and considered use of supplies. Economic sustainability is reflected in aseptic practices, discretion in booking appointments and appointments, and the use of technology in communication between the client and the clinic. Cultural and social sustainability is reflected in equal and personalized care. Environmentally responsible stewardship contributes to the principles of sustainable development. Ecological sustainability can be promoted through training in recycling and by guiding midwives in the prudent and careful use of goods. Economic sustainability can be promoted by planning one's own activities, while promoting aseptic practices and reducing unnecessary waste. Midwives can be encouraged to use technology to communicate between the clinic and the client and to exercise discretion. Cultural and social sustainability can be promoted by respecting cultural differences and treating clients equally.

Keywords/tags (subjects) Midwife, nursing, midwife's work, sustained development, social sustainability, cultural sustainability, environmental sustainability, financial viability, qualitative research

Miscellaneous (Confidential information)

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Opinnäytetyön tietoperusta	4
2.1	Kätilötyö	4
2.2	Kestävä kehitys ja kestävä kehityksen tavoitteet	4
2.3	Ekologinen kestävyys	7
2.4	Sosiaalinen kestävyys	7
2.5	Kulttuurillinen kestävyys	8
2.6	Taloudellinen kestävyys	8
2.7	Kestävä kehitys hoitotyössä	9
3	Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	12
4	Opinnäytetyön menetelmä	12
4.1	Laadullinen tutkimus.....	12
4.2	Kohderyhmä	13
4.3	Aineistonkeruu	14
4.4	Aineiston analyysi.....	15
5	Opinnäytetyön tulokset	18
5.1	Kestävä kehityksen periaatteiden toteutuminen kätilötyössä	18
5.2	Kestävä kehityksen toteutumisen kehittäminen kätilötyössä	21
6	Pohdinta	23
6.1	Opinnäytetyön tulosten tarkastelu	23
6.2	Eettisyys.....	26
6.3	Luotettavuus	29
6.4	Johtopäätökset.....	30
6.5	Kehitysehdotukset ja jatkotutkimusaiheet	31
	Lähteet	33
	Liitteet	37
	Liite 1. Webropol-kysely.....	37
	Liite 2. Saatekirje	38
	Liite 3. Kestävä kehityksen periaatteiden toteutuminen kätilötyössä	39
	Liite 4. Kestävä kehityksen toteutumisen kehittäminen kätilötyössä	41

Kuviot

Kuvio 1. Agenda 2030 – Kestävän kehityksen tavoitteet (Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda2030 n.d.).....	7
---	---

Taulukot

Taulukko 1. Esimerkkejä ilmaisujen pelkistämisestä	17
--	----

1 Johdanto

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ohjattua ja jatkuvaa toimintaa, jonka avulla pyritään turvaamaan mahdollisuudet hyvään elämään ja hyvinvointiin. Kestävä kehitys jaetaan neljään luokkaan (ekologinen, sosiaalinen, kulttuurillinen ja taloudellinen kestävyys), jonka osa-alueet ylittävät niin ihmisoikeuksista kansainvälisiin oikeuksiin kuin kierrätykseen, ympäristöön ja talouteen. Kestävän kehityksen työtä ohjaa vuonna 2015 Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenmaiden laatima kestävä kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda 2030 (Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma n.d.). Agenda 2030 tavoitteena on poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa, turvata ihmisten hyvinvointi luonnon kantokyky huomioiden sekä edistää maailmanlaajuisia rauhaa. Tavoiteohjelma sisältää yhteensä 17 tavoitetta, jotka maiden tulisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development n.d.)

Aihe on merkityksellinen ja globaalisti ajankohtainen ympäristön sekä tulevien sukupolvien hyvinvoinnin kannalta. Toimilla vastataan yhteiskunnallisiin muutoksiin ja helpotetaan kohtaamaan tulevaisuuden haasteita. Kestävän kehityksen periaatteiden ja niiden tavoitteiden tuomisella tietoon edistetään Agenda 2030 tavoitteiden saavuttamista. WHO:n mukaan vuoteen 2050 mennessä on arvioitu noin 250 000 lisäkuolemaa ilmastonmuutosten vuoksi. Kestävän kehityksen tavoitteiden noudattaminen voi edesauttaa erityisesti ilmansaasteiden vähenemistä. (Climate change 2023). Kätilön ammatillisen osaamisen kuvauksen mukaan (Pienimaa 2014) kätilötyössä toimiva henkilö osaa toimia kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Agenda 2030 tavoitteiden saavuttaminen on keskeisessä asemassa tulevien sukupolvien tasa-arvon, rauhan, hyvinvoinnin sekä turvallisuuden näkökulmasta katsottuna. Sitoutumalla tavoitteiden saavuttamiseen varmistetaan luonnon kantokyvyn sekä ekologisuuden säilyminen maapallolla. (Mitä on kestävä kehitys? 2023.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kätilöiden näkemyksiä kestävä kehityksen toteutumisesta kätilötyössä. Tavoitteena on, että kätilöiden tietoisuus lisääntyy kestävästä kehityksestä ja he voivat kehittää ammatillista osaamistaan kestävä kehityksen näkökulmasta.

2 Opinnäytetyön tietoperusta

2.1 Kätilötyö

Kätilö toimii luotettavana ja vastuullisena henkilönä naisten kanssa; antaa tukea, hoitoa ja ohjausta raskauden, synnytyksen sekä lapsivuodeajanjakson aikana. Kätilön nimikettä saa käyttää kyseisessä maassa asianmukaisesti hyväksytyyn koulutukseen osallistunut henkilö. Kätilökoulutuksen opinnot on suoritettu hyväksytysti ja henkilö on saavuttanut riittävän pätevyyden tullakseen rekisteröidyksi ammattilaiseksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto laillistaa kätilön toimimaan sairaanhoitajana sekä kätilönä. Suomessa laillistettu kätilö vastaa usein normaalien synnytysten hoidosta itsenäisesti ja hoitaa vastasyntyneitä. Työnkuvaan kuuluu vastasyntyneen tutkimista, äidin sekä vastasyntyneen hoitamista. Kätilö toteuttaa lääkärin määräämää hoitoa, ylläpitää toimintaan liittyviä potilasasiakirjoja sekä havainnoi ja tarkkailee poikkeavia tiloja. Kätilön tehtäviin kuuluu hoitaa myös perätilasyntytyshätätapauksissa. Kätilö antaa luotettavaa tietoa perhesuunnittelusta, laatii vanhemmille valmennusohjelman ja tarjoaa vanhemmille synnytysvalmennusta. Synnytysvalmennukseen sisältyy mm. ravitsemus- ja hygienianeuvontaa. Kätilö voi työskennellä sairaaloissa synnytysvuodeosastoilla, naistentautien poliklinikoilla, äitiys- ja perhesuunnitteluneuvoloissa, terveyskeskuksissa, kotioloissa, yrittäjänä tai muiden terveyspalveluiden piirissä. (Paananen, Pietiläinen, Raussi-Lehto, Väyrynen & Äimälä 2007, 25–27; Opinto-opas n.d.).

Kätilön opinto-ohjelman kuvauksen (Opinto-opas n.d.) mukaan kätilön koulutus sisältää vahvan näyttöön perustuvan hoitotyön, terveyden edistämisen ja kliinisen osaamisen pohjan. Ammatti profiloituu seksuaaliterveyden edistämiseen. Kätilön tutkinnon (AMK) suorittanut henkilö on pätevä toimimaan myös sairaanhoitajana. (Opinto-opas n.d.).

2.2 Kestävä kehitys ja kestävän kehityksen tavoitteet

Kestävä kehitys on toimintaa, jonka avulla turvataan nykyisille ja tuleville sukupolville mahdollisuudet hyvään elämään ja ympäristöön (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.). Ympäristöministeriö määrittelee kestävän kehityksen olevan maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa yhteiskunnallista muutosta, joka tapahtuu ohjatusti ja jatkuvasti. Päämääränä kestävälle kehitykselle on taata yhdenvertainen ja hyvä elämänmahdollisuus. Toiminnassa otetaan huomioon ympäristö, ihminen ja talous tasavertaisina kohteina. (Mitä on kestävä kehitys? 2023.)

Yhdistyneet Kansakunnat on maailman suurin kansainvälinen rauhanjärjestö, joka pyrkii ajamaan ihmisoikeuksien, kehityksen ja turvallisuuden periaatteita. YK:n tärkeimmät toiminta-alueet ovat rauha ja turvallisuus, kehitys, ihmisoikeudet, humanitaarinen toiminta sekä kansainvälinen oikeus. YK:n kansainvälisiä periaatteita ja toimintaa tukee vuonna 1954 perustettu Suomen YK-liitto, jonka tavoitteena on lisätä kansalaisten tietoutta ja tukea YK:n kansainvälisiä periaatteita ja toimintaa. (Mitä YK tekee? n.d.; Suomi YK:ssa n.d.).

YK:n jäsenmaat ovat laatineet yhdessä kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030, jonka avulla pyritään edistämään kestävän kehityksen toteutumista vuosina 2016–2030 (Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet n.d.) Toimintaohjelman tavoitteita on kuvattu kuviossa 1 (ks. Kuvio 1). YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, ottaen tasavertaisesti huomioon ympäristön, talouden ja ihmisen. Tavoitteisiin liittyy olennaisesti ihmisen toiminnan sopeuttaminen maapallon luonnonvaroihin ja luonnon kestokykyyneen. (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.).

Ensisijainen vastuu Agenda 2030:n toimeenpanosta on valtioilla, mutta tavoitteiden saavuttamiseen vaaditaan myös kansainvälistä yhteistyötä. Agenda 2030 tavoitteita sopiessa vuonna 2015 Suomi painotti, että toimintaohjelma koskettaa kaikkia maita. Suomi on sitoutunut tavoitteiden saavuttamiseen sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Suomen kehitysyhteistyö tukee kansainvälistä yhteistyötä. (Agenda 2030 – Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.). Suomen kehitysyhteistyön läpileikkaavina tavoitteina ovat köyhyyden ja eriarvoisuuden poistaminen sekä kestävä kehitys. Kehityspolitiikan avulla edistetään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. (Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet n.d.).

Tavoiteohjelmassa taloudellisia päätavoitteita ovat köyhyyden poistaminen, kestävän talouskasvun edistäminen, täyden ja tuottavan, säällisen työn saavuttaminen kaikille, kestävän infrastruktuurin rakentaminen, kestävän teollisuuden ja innovaatioiden edistäminen sekä kestävien kulutus- ja tuotantotapojen varmistaminen. (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.).

Ekologisen kestävän kehityksen tavoitteita YK:n tavoiteohjelmassa (n.d.) on useita: uusiutuvan energian käytön lisääminen ja uusiutumattoman energian osuuden vähentäminen, kestävän infrastruktuurin rakentaminen ja kestävän teollisuuden ja innovaatioiden edistäminen, kulutus- ja tuotantotapojen kestävyuden varmistaminen vähentämällä veden, ilman tai maaperän saastumista,

kiireellisin toimin vastaaminen ilmastonmuutoksen ja sen vaikutuksia vastaan sekä kasvihuonepäästöjen vähentäminen, maaekosysteemien suojeleminen, niiden ennalleen palauttaminen ja kestävän käytön edistäminen sekä luonnon monimuotoisuuden häviämisen ehkäisy. (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.).

Sosiaalisen kestävän kehityksen tavoitteena on taata hyvinvoinnin edellytykset sukupolvelta toiselle. Kestävän kehityksen tavoitteita YK:n tavoiteohjelmassa (n.d.) sosiaalisen kehityksen näkökulmasta on köyhyyden ja nälän poistaminen, puhtaan veden ja sanitaation takaaminen, laadukkaan ja tasa-arvoisen terveyden, hyvinvoinnin ja koulutuksen takaaminen, sukupuolten välinen tasa-arvo ja naisten oikeuksien vahvistaminen sekä maiden välisen että sisällä olevan eriarvoisuuden vähentäminen.

Kulttuurillisesti kestävälle kehitykselle ei ole suoranaisesti määritelty tavoitteita YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelmassa Agenda 2030 (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.), koska kulttuuria pidetään poikkileikkaavana ulottuvuutena, joka parhaimmillaan edistää politiikan uudistamista kohti osallistavaa ja ihmiskeskeistä lähestymistapaa. Kulttuuri tarjoaa transformatiivisen ulottuvuuden, joka varmistaa kehitysprosessien jatkuvuuden. (Culture and Sustainable Development n.d.).

Kuvio 1. Agenda 2030 – Kestävän kehityksen tavoitteet (Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda2030 n.d.)

2.3 Ekologinen kestävyys

Ekologisesti kestävä kehitys tarkoittaa arvo- ja asennemaailman muuttumista luonnon itseisarvon kattavaksi. Ekologinen kestävyys on yksi tärkeimmistä kestävä kehityksen kulmakivistä. Pääasiallinen tavoite on säilyttää kasvi- ja eläinlajien monimuotoisuus ja ekosysteemien toimivuus. Loput kestävä kehityksen kulmakivet (sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys) perustuvat ekologiseen kestävyteen. (Kestävän kehityksen keskeiset tavoitteet 2023.)

Ekologisen kestävyden ehtoihin kuuluu biologisen moninaisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen. Ihmisen toiminnan taloudellisella ja aineellisella tasolla tulisi olla sopivaa luonnon kestävyteen nähden. Ekologisen kestävyden näkökulmasta ympäristön tilan heikkenemistä ei voi perustella täysin tieteellisen näytön puutteellisuudella. Ekologinen kestävyys pitää sisällään varovaisuusperiaatteen noudattamisen. Toimiin ryhtyessä arvioidaan ensin riskit, kustannukset sekä toiminnasta aiheutuvat haitat. (Mitä on kestävä kehitys? 2023.)

2.4 Sosiaalinen kestävyys

Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa samojen hyvinvoinnin edellytysten siirtymistä myös tuleville sukupolville. Tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta. Sosiaalisesti kestävä kehityksen edellytyksiä ovat riittävät hyvinvointipalvelut, toimeentulo, turvallisuus, osallisuus, yhteisöllisyys, mahdollisuus yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen ja yksilön mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä. (Sosiaalisesti kestävä kehitys 2021.)

Vaikuttaa siltä, että sosiaalisen kestävyden näkökulmasta haasteita ovat köyhyys, koulutuksen järjestämisen puutteet, väestönkasvu, sukupuolten epätasa-arvoisuus ja puutteet ruoka- ja terveydenhuollossa. Onnistunut sosiaalinen kestävyys edellyttää tasa-arvoa, yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta, perusoikeuksien ja elämän perusedellytysten toteutumista. (Mitä on kestävä kehitys? 2023).

2.5 Kulttuurillinen kestävyys

Kulttuurillisen kestävyden tavoitteena on taata kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, tapojen, moninaisuuden ja perinteiden säilyminen, sekä mahdollistaa jokaiselle yhtäläiset oikeudet tasa-arvoiseen elämään. Kulttuurillisen kestävyden edellytyksinä ovat vahva kansainvälinen yhteistyö sekä rauhan ja oikeudenmukaisuuden edistäminen. (Härmä & Nasib 2023; Tietoa YK:sta n.d.). Kulttuurin integrointi kansainvälisen tason kehitysprosesseihin on jo laajalti julkisen politiikan kirjoilla. Tämä näkyy köyhyyden vähentymisenä lisääntyneiden työpaikkojen sekä kulttuurillisen arvostuksen kautta, laadukkaan koulutuksen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vahvistamisena sekä ratkaisujen kehittämisenä ympäristön kestävyden edistämiseksi. (Culture and Sustainable Development n.d.). Kulttuurillisen kestävyden haasteita tulevat olemaan jatkuva väestönkasvu, köyhyys, sukupuolten välinen epätasa-arvo sekä kaikille yhdenvertaisen koulutuksen järjestäminen. (Mitä on kestävä kehitys? 2023.)

Kulttuurillisesti kestävä kehitys näkyy laajalti kansainvälisessä yhteistyössä. Kehitysyhteistyön tavoitteena on kehittyvien maiden oman kantokyvyn vahvistaminen, jossa maiden oma vastuu kehityksestään on avainasemassa. Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä ja vahvistaa kehittyvien maiden asemaa edistämällä maailmanlaajuisia köyhyyden vähentämistä, perusoikeuksien toteutumista sekä sääntöpohjaista monenkeskistä järjestelmää. Perusteet yhteistyölle ovat Pariisin ilmastopöytäkirjassa (Pariisin ilmastopöytäkirja) sekä kestävä kehityksen Agenda 2030 – tavoitteissa (Pariisin ilmastopöytäkirja n.d.; Agenda 2030 – Kestävä kehityksen tavoitteet n.d.). Läpileikkaavina tavoitteina Suomen edistämistä ovat sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus, ilmastokestävyys ja vähäpäästöisyys sekä luonnon monimuotoisuuden suojelu. (Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet.)

2.6 Taloudellinen kestävyys

Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu pidemmällä aikavälillä velkaantumiseen tai pääoman hävittämiseen. Taloudellinen kestävyys helpottaa kohtaamaan tulevia haasteita, mm. muuttuvan ikärakenteen myötä kasvavia sosiaaliturva- ja terveysmenoja. Kestävä talous toimii perustana sosiaaliselle kestävyydelle ja on edellytys kansalaisten hyvinvoinnille sekä yhteiskunnan keskeisille toiminnoille. Talouspolitiikka tähtää tasapainoiseen kasvuun, samalla edistäen kansallista hyvinvointia. (Mitä on kestävä kehitys? 2023.) Resurssiviisaan talou-

den edellytyksiä ovat uusiutumattomien luonnonvarojen kohtuullinen käyttö, uusiutuvien luonnonvarojen käyttö, jätteiden minimointi ja tehokas kierrätys. (Härmä & Nasib 2023.) Suomen kansallisia haasteita kestäväälle kehitykselle taloudellisen kestävyysnäkökulmasta ovat talouden kestävyysvaje ja talouden rakenteen muutos, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä kestävä, oikeudenmukainen ja tehokas luonnonvarojen käyttö (Kestävän kehityksen toimikunta 2016.)

Suomi, jonka haluamme 2050 – Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen (2016) visiona on luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi (Kestävän kehityksen toimikunta 2016). Kestävän kehityksen periaatteita taloudellisen kehityksen näkökulmasta ovat toiminnan sopeuttaminen luonnon uusiutumis- ja kantokyvyn rajoihin, päätösten vaikutusten arviointi yli tulevien sukupolvien, kestävä kehitys toteuttaminen johdonmukaisesti poliittisessa ja hallinnollisessa päätöksenteossa sekä globaalin vastuun kantaminen tarjoamalla maailmanlaajuisesti kestäviä ratkaisuja ja toimintatapoja tuotantoketjuissa. Tavoitteina ovat kestävämmän talouden toteuttaminen ja työllisyysasteen kasvattaminen muun muassa uudistamalla tuotantotapoja ja toimintamalleja kotimaassa sekä kansainvälisessä yhteistyössä. Resurssiviisas talous saavutetaan edistämällä kestäviä ratkaisuja kansallisesti ja kansainvälisesti, lisäämällä materiaali- ja resurssitehokkuutta, kiertotaloutta, investointeja sekä lisäämällä luonnonvaratuottavuutta monikeräisillä liiketoimintamalleilla. (Kestävän kehityksen toimikunta 2016.)

2.7 Kestävä kehitys hoitotyössä

YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.) ohjaavat suuresti hyvinvointialueiden toimintaa sekä kehitystä. Keski-Suomen hyvinvointiohjelmassa 2021–2024 (2022) korostuvat erityisesti sosiaalisen ja kulttuurisen sekä taloudellisesti kestävä kehityksen näkökulmat (Keski-Suomen hyvinvointiohjelma 2021–2024, 2021.) Anåkerin ja Elfin (2014, 381–389) mukaan hoitotyön kestävyteen liitetään kuusi luokkaa: ekologia, ympäristö, tulevaisuus, globaalisuus, holismi eli kokonaisvaltaisuus sekä ylläpito. He pitivät kestävä kehityksen edellytyksinä terveysaloilla ilmastonmuutoksen hidastamista, ympäristövaikuttavuutta ja -tietoisuutta, luottamusta tulevaisuuteen, vastuullisuutta sekä muutoshalua. Kestävä kehitys tulisi näkyä osana kansallisia sekä kansainvälisiä terveydenhuoltojärjestelmiä ja olla osa hoitotyön tekijöiden koulutusta sekä potilasohjausta. (Anåker & Elf 2014, 381–389).

Ekologisesti kestävä kehitys näkyy hoitotyössä ympäristövastuullisuutena, joka on osa vastuuta potilaista, henkilökunnasta ja ympäröivästä yhteiskunnasta. Terveysalan ammattilaisilla ympäristövastuu on päivittäisessä työssä. Tämä näkyy jätteiden lajittelulla, energiansäestöllä, vastuullisilla tuote- ja palveluhankinnoilla, tilojen ja toimintaprosessien tehostamisella, ympäristöystävällisemmällä rakentamisella, vähäpäästöisen energian ja polttoaineen hankinnalla sekä henkilökunnan vastuullisella liikkumisella. (Ympäristövastuu 2023.)

Ympäristövastuullisuus näkyy osana vastuullisohjelmaa. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri ja Pirkanmaan sairaanhoitopiiri nostivat esille vastuullisuusohjelmissaan konkreettiset toimenpiteet, joilla edistettiin ympäristövastuuta. HUS:in nostamina toimenpiteinä vuosille 2021–2022 (2023) oli ruokahävikin vähentäminen, etävastaanottojen määrän lisääminen, henkilökunnan ympäristöystävällisen työmatkaliikkumisen lisääminen sekä 2030 hiilineutraaliuden tavoitteen ilmastotiekartta (Ympäristövastuu 2023). Myös Pirkanmaan sairaanhoitopiirin vastuullisuusohjelmassa vuosille 2016–2025 nousi esille samat toimenpiteet ja lisäksi korostui yhteistyön merkitys alan ympäristötietoisuuden kehittämisessä (Vastuullisuusohjelma 2016). HUS:in ilmastotiekarttaan kuvattiin yli 100 toimenpidettä kasvihuonepäästöjen vähentämiseen. Näillä keinoilla vähennettiin myös hiilijalanjälkeä. Toimenpiteet ovat vaikuttaneet esimerkiksi hiilineutraalin energian hankinnassa, lääkehävikin vähentymisessä sekä kertakäyttöisten laitteiden, tuotteiden ja välineistön käytön minimoinnissa. (Ilmastotiekartta kohti hiilineutraaliutta 2030, 2020.)

Ekologisesti kestävä kehitys on vaikuttanut myös Keski-Suomessa Sairaala Novan suunnittelu- sekä rakennusvaiheessa. Uuteen Sairaala Novaan muuttaessa kestävä kehitys näkyy mm. jätelajittelun toimintamallin uudistamisena. Kokonaisjättemäärää on vähennetty, jota on ollut myös tukemassa Circwaste – Kohti kiertotaloutta EU LIFE IP-hanke. Kun Circwaste hanke päättyy 2023, kehittämis-työ jatkuu käyttäjiltä saatujen tulosten ja syntyvän jättemäärän perusteella. Tarkoitus on optimoida jätehuoltoon liittyvää prosessia jatkuvasti ja kehittää seurantaa. Circwaste-hanke edistää materiaalien tehokasta käyttöä, materiaalien kierrätystä ja sen avulla ehkäistään jätteen syntyä. Hankkeen avulla pyritään toteuttamaan valtakunnallista jättesuunnitelmaa. (Sairaalahankkeen jätehuoltokonsepti uusiksi yhteistyössä henkilöstön kanssa 2021.)

Sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävän kehityksen päävastuuna hoitotyössä on potilaan tasa-arvoisen, yhdenvertaisen, oikea-aikaisen, hyvän hoidon saanti. Tämä tarkoittaa jokaisen oikeuksien, näkemysten sekä kulttuurillisen taustan kunnioitusta. Se näkyy myös henkilöstön työhyvinvoinnin

kehittämisenä. Edellytyksinä ovat laadukas esimies- ja johtamisosaaminen, henkilöstön kuulemisen ja vaikutusmahdollisuuksien varmistaminen sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen ja moniammatillisen tiimin vahvistaminen. (Strategia – kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea 2022.)

Hoitotyössä vaikuttavia sosiaalisia ja kulttuurillisia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita ovat turvattu terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikille, sukupuolten välinen tasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen, turvallisuuden ylläpitäminen, rauhanomaisen yhdyskunnan edistäminen sekä pääsy kaikille oikeuspalveluiden pariin (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.). Vaikuttavuutta voidaan lisätä monin eri keinoin. Muun muassa huolehtimalla sujuvasta ja ihmislähtöisestä terveysalan palveluiden, tuen ja hoitoon pääsystä, sekä tarjoamalla matalan kynnyksen palveluita. Toiminta tulee olla aktiivisuutta ja osallisuutta vahvistavaa sekä erityisesti erikoisryhmien toimintakykyä tukevaa. Riskiryhmien varhainen tunnistaminen on tärkeää ja siihen liittyen vahvojen peruspalveluiden rakentaminen päihde- ja mielenterveysasioissa sekä lasten, nuorten että perheiden palveluissa. (Strategia – kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea 2022.)

Keski-Suomen hyvinvointiohjelmaan 2021–2024 (2021) sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävän kehityksen tavoitteiksi on nostettu Suomen kilpailukykyisimmän ja sosiaalisesti osallistavimman talouden rakentaminen Keski-Suomeen. Rakentaminen tapahtuu hyvinvointitalouden periaatteiden mukaisesti. Tällöin korostuu yhteisöllisuuden ja luonnon merkityksen vahvistaminen hyvinvoinnin tueksi sekä osallisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisuuden vahvistaminen oman ja läheisten hyvinvoinnin tukemiseksi. Tavoitteena on kansallisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen liikunnan, luonnon, kulttuurin, mielenhyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja strategisen päätöksenteon avulla. (Keski-Suomen hyvinvointiohjelma 2021–2024, 2021.)

Taloudellisen kehityksen näkökulma korostuu erityisesti strategisen päätöksenteon vaikutusten arvioinnilla yli tulevien sukupolvien. Keski-Suomen hyvinvointiohjelmassa 2021–2024 (2021) loput tavoitteista koskivat taloudellisesti kestävästä kehitystä. Toimina he nostivat ennakkoinnin sekä reagoinnin työllisyysasteen korottamiseen sekä väestörakenteen muutokseen. Tavoitteena on työikäisten hyvinvoinnin, liikkumisen, mielenhyvinvoinnin sekä ravitsemuksen vahvistaminen toiminnan ja palveluiden avulla. Ennakointi toimii strategisen päätöksenteon ja johtamisen pohjana. Siksi riskien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen korostuu, esimerkkinä esteettömyyden parantaminen palveluissa. (Keski-Suomen hyvinvointiohjelma 2021–2024, 2021.)

YK:n kestävän kehityksen tavoite nro. 8 käsittelee tasapainoista talouskasvua sekä säällisten työpaikkojen ja täyden ja tuottavan työllisyyden lisäämistä (Kestävän kehityksen tavoitteet n.d.). Keski-Suomen hyvinvointialueella tämä näkyy lähtökohtaisesti ennakkovaikutusten arviointina ja kustannustietoisuutena palvelujen ja toiminnan kehittämässä. Organisaatiokulttuuria rakennetaan uudistamista tukevaksi, innovaatiotoiminta on joustavaa ja kustannusvaikuttavaa, organisaatioiden ja sektoreiden välillä toimii moniammatillinen ja tiivis yhteistyö sekä kansallisiin kehityshankkeisiin kohdistuva toiminta on aktiivista. (Strategia – kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea 2022.)

3 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kättilöiden näkemyksiä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kättilötyössä. Tavoitteena on, että kättilöiden tietoisuus lisääntyy kestävästä kehityksestä ja he voivat kehittää ammatillista osaamistaan kestävän kehityksen näkökulmasta. Opinnäytetyön tekijöiden henkilökohtaisena tavoitteena on syventää omaa tietämystä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kättilötyössä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Millaisia näkemyksiä kättilöillä on kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kättilötyössä?

4 Opinnäytetyön menetelmä

4.1 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyön metodina käytetään laadullista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen avulla pyritään ymmärtämään asian laatua, eri ominaisuuksia ja sen merkitystä (Laadullinen tutkimus 2021). Laadullisen tutkimuksen tuloksilla tutkija vastaa asettamiinsa tutkimuskysymyksiin. (Kallinen & Kinnunen n.d).

Laadullisen tutkimuksen näkökulmia on erilaisia; kokemuskätkökulma, faktanäkökulma tai konstruktionistinen näkökulma. Kokemuskätkökulmasta katsottuna tutkija on kiinnostunut yksilöllisistä kokemuksista ja tuntemuksista. Kysymys ei ole siitä, ovatko tutkittavan tuntemukset ja kokemus totta, vaan miten tutkittava tekee asian ymmärrettäväksi ja millainen merkitys näillä asioilla on hänen omaan elämäänsä. Laadullisen tutkimuksen näkökulmasta todellisuuksia on monia. Tutkija tekee omat johtopäätöksensä ja oivalluksensa. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.)

Tutkija pyrkii tuomaan tuotoksessaan esiin tutkittavien ääntä ja näkökulmia. Faktanäkökulmasta katsottuna tutkijaa kiinnostaa tosiasiat ja erilaiset asioiden tilat. Tutkija tekee aineistoa tarkastelemalla päätelmiä aineistosta sekä sen ulkopuolisesta todellisuudesta. Tämän näkökulman kannalta erittäin tärkeää on aineiston kattavuus ja että se on oikeaoppisesti kerätty. Oikeaoppisuudella tarkoitetaan tutkijan subjektiivisten tulkintojen tai muiden häiritsevien tekijöiden poisjättämistä. Tutkijan tavoitteena on saada aineistoa tutkittavilta ilman johdattelua ja samaan aikaan saada tutkitavat vastaamaan kyselyyn rehellisesti. Tutkijan tehtävänä on ilmiöiden kuvaaminen mahdollisimman todenmukaisesti lähellä todellisuutta ja raportoida se teoreettisten faktojen avulla. Konstruktionistinen näkökulma taas suuntaa tutkijan keskittymisen kulttuurisiin merkityksiin ja kulttuurisen tuottamisen tapoihin. (Kallinen & Kinnunen n.d.).

Opinnäytetyössä tarkastellaan aihetta kokemusnäkökulmasta (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 216). Tavoitteena on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä ja kerätä tietoa kättilöiden kokemuksista. Tutkimuksessa korostuu tutkijoiden havainnot sekä kestävän kehityksen toteutumisen merkitykset sekä konteksti. (Hirsjärvi & Hurme 2004.) Lisäksi tutkimusaiheeseen liittyviä tutkimuksia kättilötyön näkökulmasta ei ole aikaisemmin Suomessa tehty (Elo ym. 2022, 218).

4.2 Kohderyhmä

Laadullisessa tutkimuksessa osallistujien lukumäärän tulee olla sopiva suhteutettuna tutkimuksen tarkoitukseen. Jo pieneen määrään henkilöitä kohdistuva tiedonkeruu antaa paljon merkityksellistä tietoa tutkimusaiheen kannalta ja antaa mahdollisuuden tutkia yksityiskohtaisesti toimintojen merkityksiä. Kvalitatiivisissa tutkimuksissa käytetään nimitystä harkinnanvarainen näyte. Tämä antaa mahdollisuuden käsitellä ilmiötä syvällisemmin ja löytää uusia teoreettisia näkökulmia yleistysten sijaan. Tutkittavien valintaan vaikuttavat tutkijan oma näkökulma, tutkimuskysymys, kohdejoukko, haastateltavien oma ymmärrys ja käsitys aiheesta, ikä sekä hierarkkinen asema. (Hirsjärvi & Hurme 2004.)

Opinnäytetyössä aineisto kerättiin toimeksiantajan kautta yksikön kättilöiltä. Toimeksiantaja vastasi kyselyn jakelusta tutkimukseen vastaaville. Kohderyhmän valinta on perusteltu sillä, että tutkimuksen tarkoituksena on kerätä tietoa kättilöiden kokemuksista kestävän kehityksen toteutumisesta

kätilötyössä. Tutkimuskysymys rajaa valmiiksi opinnäytetyön kohderyhmän. Kohderyhmä on rajattu pieneksi, jotta kerätty aineisto antaa mahdollisuuden käsitellä ilmiötä syvällisemmin tietyistä näkökulmista. Opinnäytetyön tutkimustulokset koostuivat kuuden kätilön vastauksista.

4.3 Aineistonkeruu

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tietoa kätilöiden kokemuksista kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä, joten aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui laadullinen kysely. Laadullinen kysely on sopiva tiedonkeruumenetelmäksi, kun tavoitteena on ymmärtää tutkittava ilmiö tai aihe syvällisemmästä näkökulmasta. Se on sopiva kuvailemaan merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa kyselyssä korostuu subjektiivinen kokemustieto, jossa ihminen on merkityksiä luova aktiivinen osapuoli. Oletuksena on, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, tunteita ja uskomuksia voidaan hyödyntää tutkimuksessa. (Hirsjärvi & Hurme 2004; Laadullinen tutkimus, 2021.) Laadullinen kysely toteutettiin Webropol-kyselynä (liite 1). Kysely on tiedonkeruumenetelmänä nopea ja sillä voidaan kerätä aineistoa kattavasti ja vaivattomasti. (Hirsjärvi, ym. 2009, 195). Kyselyn toteuttamisen aikataulu ja taloudellisuus vaikuttivat myös haastattelutavan valintaan.

Tämän opinnäytetyön laadullinen kysely koostui avoimista kysymyksistä. Avoimilla kysymyksillä tarkoitetaan vapaamuotoisesti vastattavia, vastaajan omaan ajatteluun johdattelevia kysymyksiä. Tällöin vastaajien tulkinnat ja asioille antamansa merkitykset ovat keskiössä. (Vehkalahti 2014,25; Hirsjärvi, ym. 2009, 198–201; Hirsjärvi & Hurme 2004.) Avoimiin kysymyksiin vastaamalla tutkittavat saavat ilmaista oman näkemyksensä ilman ennalta määrättyjä ja ohjattuja vastausvaihtoehtoja. Avoimet kysymykset osoittavat vastaajalle keskeiset tai tärkeät asiat. (Hirsjärvi, ym. 2009, 198–201.)

Kyselylomakkeen avulla kerätyt vastaukset palvelevat mahdollisimman hyvin tutkijan tutkimustarkoitusta silloin, kun lomake on huolellisesti suunniteltu ja ilmiö, jota pyritään selvittämään, on melko konkreettinen. Kysymykset tulee olla selkeästi ymmärrettäviä ja neutraaleja. Hyvin muotoiltu kysymys johdattelee vastaajaa omien näkemysten äärelle. (Hirsjärvi & Hurme 2004.)

Kyselyn esitestauksen avulla tutkija varmistaa kyselylomakkeen toimivuuden. (Hirsjärvi & Hurme 2004; Vehkalahti 2014, 48.) Esitestauksen avulla saadaan karsittua tutkimusaiheen kannalta turhat

kysymykset pois, jotta kysymyksiin vastaaminen palvelisi mahdollisimman hyvin tutkimuskysymystä. Kyselylomakkeen esitestauksessa arvioidaan kriittisesti muutaman kohderyhmään kuuluvan henkilön toimesta kyselyn selkeyttä, pituutta sekä kysymysten tarpeellisuutta tutkimuskysymyksen kannalta. (Hirsjärvi & Hurme 2004: Vehkalahti 2014, 47–50.) Kysely esitettiin kättilöopiskelijan toimesta. Kysymykset olivat selkeästi ymmärrettäviä ja johdattelivat lukijan vastaamaan omin sanoin.

Laadullisessa tutkimuksessa saatekirjeen merkitys on suuri. Hyvin laadittu saatekirje varmistaa vastaajan vastaamismotivaatiota ja sillä vaikutetaan vastausten luotettavuuteen (Vehkalahti 2014, 47). Saatekirje kertoo vastaajalle tutkimuksen perustiedot, esittelee tutkimuksen tekijät ja sen, miten tutkittavat on valittu. Siinä kerrotaan myös tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja mihin tutkimustuloksia käytetään. (Vehkalahti 2014,47; Hirsjärvi, ym. 2009, 204.) Saatekirjeessä tulee painottaa vastaamisen tärkeyttä, anonymiteettia, luottamuksellisuutta, salassapitoa, vapaaehtoisuutta sekä tutkimusaineiston asianmukaista käsittelyä. Tutkittaville tulee kertoa, missä tutkimuksen tulokset ovat luettavissa sekä kuinka kerätty aineisto säilytetään ja hävitetään. Lomakkeen lopussa tutkittavia kiitetään vastaamisesta. (Heikkilä 2014.) Opinnäytetyön laadullinen kysely jaettiin saatekirjeen kera (liite 2).

4.4 Aineiston analyysi

Tässä opinnäytetyössä aineiston sisällönanalyysi toteutettiin induktiivisena sisällönanalyysinä eli aineistoon perustuvana, sillä kyseessä on vähän tutkittu aihe (Elo ym. 2022, 218). Induktiivinen analyysimenetelmä sopii opinnäytetyöhön, sillä opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kättilöiden näkemyksiä kestävän kehityksen toteutumisesta kättilötyössä, jolloin tulokset eivät ole ennalta tiedossa. Tässä työssä sisällönanalyysimetodi on valittu pohdinnan perusteella; mikä on opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymykset.

Sisällönanalyysia voidaan käyttää hoitotieteellisten tutkimusten analyysimenetelmänä (Elo & Kynäs 2008) sekä teorian testaamisessa. Analyysimenetelmällä tuotetun tiedon avulla voidaan hallitusti laajentaa hoitotieteen ja terveyshallintotieteen tietoperustaa, tuoda uusia näkökulmia ja käsitteitä hoitotyöhön sekä lisätä terveydenhuollon käytänteitä hyödyttävää materiaalia.

Sisällönanalyysia voidaan käyttää myös silloin, kun tutkittava aihe on arkaluontoista. (Elo ym. 2022, 216–217.)

Sisällönanalyysi on laajasti käytetty laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä ja se voidaan toteuttaa deduktiivisesti eli teorialähtöisesti tai induktiivisesti eli aineistolähtöisesti tai näitä molempia hyödyntäen. Eri tavoin nimetyt laadullisen tutkimuksen menetelmät perustuvat usein sisällönanalyysiin. Sisällönanalyysi soveltuu useiden erilaisten materiaalien analysoimiseen (muun muassa dokumentit, artikkelit) ja materiaali voidaan dokumentoida kirjalliseen muotoon, mikä mahdollistaa systemaattisen, luotettavan, toistettavissa olevan, subjektiivisen ja objektiivisen aineistonanalyysin. (Elo & Kyngäs 2008.) Sisällönanalyysin tavoitteena on kuvata tutkittava ilmiö tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Elo ym. 2022, 216.)

Ensimmäisenä sisällönanalyysin valmisteluvaiheessa aineistoon perehdytään huolellisesti, koko aineisto luetaan ja läpikäydään tarkasti. Valmisteluvaiheessa on myös tärkeää varmistaa tutkimuskysymykset – vastaavatko aineiston tulokset tutkimuskysymyksiin. Tässä vaiheessa tutkimuskysymyksiä on mahdollista täsmentää. (Elo ym. 2022.)

Toisena vaiheena on analyysiyksikön valinta. Se voi olla sana, lause tai useiden lauseiden ajatuskokonaisuus. Tutkimuskysymys ja saadun aineiston laatu ohjaavat analyysiyksikön valintaa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Tässä opinnäytetyössä analyysiyksikkönä olivat lauseet tai ajatuskokonaisuudet.

Kolmannessa vaiheessa aineisto koodataan. Koodaus tarkoittaa moninaisen aineiston yksinkertaistamista helpommin hallittavaan muotoon. Induktiivisessa analyysivaiheessa aineistolle esitetään tutkimuskysymykset tai ongelmat ja aineistosta pyritään etsimään niihin vastaavat ilmaisut. (Kallinen & Kinnunen n.d.) Opinnäytetyössä kyselyn aineisto taulukoitiin ja jaoteltiin kyselylomakkeen kysymysten mukaisesti. Aineistosta etsittiin tutkimuskysymykseen vastaavat alkuperäisilmaisut, jonka jälkeen alkuperäisilmaisut koodattiin tunnistamisen vuoksi punaisella värillä.

Neljäntenä analyysissä edetään pelkistysvaiheeseen eli alkuperäisilmaukset pelkistetään tiivistettyyn muotoon. Aineistosta karsitaan kaikki tutkimukseen kuulumaton pois. (Elo ym 2022, 215–225; Tuomi & Sarajärvi 2018, 123). Tässä vaiheessa on varottava tutkijan omaa tulkintaa ja varmistettava ettei tutkittavilta saatu tieto muutu. Pelkistetyissä sisällöissä tulisi olla vain yksi sisältö, joten tarpeen mukaan yhdestä alkuperäisilmaisusta voidaan tehdä useita pelkistysilmauksia. (Elo ym 2022, 215–225). Tämän opinnäytetyön pelkistysvaiheessa alkuperäisilmaisut pelkistettiin niin, että

niiden merkitys säilyi. Alkuperäisilmaisusta tehtiin useita pelkistysilmauksia, jotta pelkistetyissä sisällöissä oli vain yksi sisältö. Pelkistetyt ilmaisut kirjattiin jokaisen alkuperäisilmaisun viereen ja koodattiin punaisella värillä. Esimerkkejä pelkistetyistä ilmaisuista on kuvattu taulukossa 1 (Taulukko 1).

Taulukko 1. Esimerkkejä ilmaisujen pelkistämisestä

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
- Äitiyspoliklinikalla varaan GDM soittoaikoja harkiten ja vastuutan myös asiakasta itse olemaan tarvittaessa yhteydessä poliklinikalle. En kuormita vähäisiä GDM soittoaikoja rutiinisti viikon välein.	- Äitiyspoliklinikalla varataan GDM soittoaikoja harkiten ja vastuutetaan myös asiakasta itse olemaan tarvittaessa yhteydessä poliklinikalle. Ei kuormiteta vähäisiä GDM soittoaikoja rutiinisti viikon välein.
- Hyödynnän teknologiaa viestityksessä asiakkaan ja polin välillä, on asioita, joita voi hoitaa myös esim. Hyvis-viesteillä.	- Teknologian hyödyntäminen viestityksessä asiakkaan ja polin välillä, asioiden hoitaminen esimerkiksi Hyvis-viesteillä.
- Käytännössä: kannustetaan imetyksmyönteisyyteen, jolloin ei tarvita korvikemaitoja eikä välineitä siihen. En tuhlaa tavaroissa ja ohjaan myös perheitä siihen: vaippaa ei tarvitse vaihtaa, mikäli se on kuiva yms.	- Kannustetaan imetyksmyönteisyyteen, jolloin ei tarvita korvikemaitoja eikä välineitä siihen. - Ei tuhlaa tavaroita ja ohjataan myös perheitä siihen: vaippaa ei tarvitse vaihtaa, mikäli se on kuiva yms.

Viimeiseksi sisällönanalyysi etenee luokitteluvaiheeseen, jossa pelkistetyt ilmaukset luokitellaan eli niistä muodostetaan alaluokat. (Elo ym 2022, 215–225). Kun pelkistetyt ilmaukset on listattu, niistä etsitään yhdistäviä tekijöitä, joiden mukaan ilmaukset yhdistetään alaluokkiin (Tuomi & Sarajärvi

2018, 123). Alaluokat nimetään sisältöä hyvin kuvaavasti ja yksityiskohtaisesti, jotta ne on helppo erottaa toisistaan analyysin seuraavassa vaiheessa. Alaluokkia vertaillaan keskenään, ja niistä muodostetaan yläluokat. Yläluokkiin kootaan samaa sisältöä koskevat alaluokat. (Elo ym. 2022, 215–225). Tarvittaessa yläluokat yhdistetään pääluokiksi. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä vastaus tutkimustehtävään saadaan, kun käsitteitä yhdistetään toisiinsa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 127). Tässä opinnäytetyössä pelkistetyt ilmaukset yhdistettiin samankaltaisuuksien mukaan alaluokiksi. Alaluokat nimettiin pelkistettyjen ilmaisujen mukaan. Alaluokista muodostettiin käsitteellistämisen kautta yläluokat, jotka vastasivat yhdessä opinnäytetyön tutkimuskysymykseen. Opinnäytetyön analyysivaihetta kuvaa liitteet 3 ja 4.

5 Opinnäytetyön tulokset

Kätilöiden näkemykset kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta koostuivat kahdesta kokonaisuudesta **Kestävän kehityksen periaatteiden toteutuminen kätilötyössä** sekä **Kestävän kehityksen toteutumisen kehittäminen kätilötyössä**. Näiden kokonaisuuksien vastauksista muodostuivat ala- ja yläluokat. Pelkistetyt vastaukset on esitetty mahdollisimman tarkasti samoilla termeillä kuin alkuperäisilmauksissa, jotta tutkimustuloksista saatu tieto on mahdollisimman luotettavaa ja totuudenmukaista.

5.1 Kestävän kehityksen periaatteiden toteutuminen kätilötyössä

Kestävän kehityksen periaatteiden toteutuminen kätilötyössä sisälsi viisi yläluokkaa; Ympäristövastuullisuus hoitotyössä, Harkinnanvaraisuus kivunhoitotyössä, Taloudellinen kestävyys, Tasa-arvoinen ja yksilöllinen hoitotyö ja Ympäristövastuullinen ajattelu hoidon ohjauksessa.

Ympäristövastuullisuus hoitotyössä

Yläluokka Ympäristövastuullisuus hoitotyössä muodostui neljästä alaluokasta; Tarvikkeiden ja tuotteiden ekologinen käyttö sekä kokonaisjättemäärän vähentäminen, Pyykin minimointi, Kierrätys ja Ympäristötietoisuus.

Alaluokassa **Tarvikkeiden ja tuotteiden ekologinen käyttö sekä kokonaisjättemäärän vähentäminen** kätilöiden näkemykset koostuivat kuudesta eri vastauksesta. Kestävän kehityksen periaatteet

näkyvät omassa työssä lähinnä kestävän kehityksen periaatteiden tiedostamisena ja pyrkimyksenä toimimaan säästeliäästi työssä tarvittavien tarvikkeiden kanssa. Kertakäyttösuojia tulisi käyttää mahdollisimman vähän synnytyksen hoidossa ja lisäksi käyttää hanskoja vain tarpeen mukaan. Synnytyksen hoitoon liittyen tulisi miettiä, kuinka usein vaihdetaan kertakäyttöalasia synnytyksen aikana. Työssä ei tuhjata materiaaleja. Pakkauksia ei avata valmiiksi tai tulosteta ohjeita etukäteen, jotta ei tule hukkaa. Työssä tulisi olla järkevällä tavalla säästäväinen tavaroissa ja tuotteissa.

Alaluokka **Pyykin minimointi** muodostui kahdesta ilmaisusta. Ensimmäisessä ilmauksessa kätilö totesi pyrkivänsä minimoimaan turhan pyykin määrän. Toisessa ilmauksessa kätilö kertoi edistävänsä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista huolehtimalla pyyhkeiden ja liinavaatteiden mahdollisimman pienestä lukumäärästä ja niiden siirrosta osastolle synnytyksen jälkeen.

Alaluokassa **Kierrätys** kätilö kertoi, että kestävän kehityksen periaatteet näkyvät omassa työssä pyrkimyksenä kierrättää mahdollisuuksien mukaan.

Alaluokassa **Ympäristötietoisuus** kätilö kertoi edistävänsä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista ottamalla huomioon ympäristönäkökulmat ja toimia ilmastonmuutoksen hidastamiseksi.

Harkinnanvaraisuus kivunhoitotyössä

Yläluokka Harkinnanvaraisuus kivunhoitotyössä muodosti samannimisen alaluokan. Kätilö kertoi, että synnytyssalissa kivunlievitysmenetelmän voi suunnitella ekologisesti, jolloin synnyttäjälle ei tarjota kokeiltavaksi kaikkia mahdollisia kivunlievitysmenetelmiä. Kätilö toteaa vastauksessa, että tällainen toiminta vaatii jo kokemusta ja silmää kenelle esimerkiksi synnytysammetta kannattaa suositella. Asiakkaalla on oikeus pyytää eri vaihtoehtoja. Kätilö totesi myös, että monta kertaa on synnytysamme ja ilokaasu viritelty puoleksi tunniksi ja sitten siirrytty puuduttamaan synnyttäjää. Ekologista ja taloudellista säästöä syntyy silloin kun järjestetään suoraan epiduraalipuudutus, jos synnyttäjä ei hyödy lääkkeettömistä kivunlievitysmenetelmistä. Tällöin säästetään vesikuluissa ja ilokaasumaskien ja muiden välineiden kuluissa.

Taloudellinen kestävyys

Yläluokka Taloudellinen kestävyys muodostui kolmesta alaluokasta; Taloudellinen toiminta, Vain tarpeellisten tutkimusten tekeminen ja vastaanottoaikojen varaaminen sekä Teknologian hyödyntäminen hoitotyössä.

Alaluokka **Taloudellinen toiminta** koostui kahdesta vastauksesta. Ensimmäisessä vastauksessa kättilö totesi, että aseptinen omatunto tuo taloudellista säästöä, vaikka ekologisesti kestävä kehitys siitä välillä kärsiikin. Toisessa vastauksessa kättilö kertoi kestävän kehityksen periaatteiden näkyvän omassa työssä muun muassa taloudellisena toimintana.

Alaluokassa **Vain tarpeellisten tutkimusten tekeminen ja vastaanottoaikojen varaaminen** kättilö totesi, että työssä ei tehdä sellaisia tutkimuksia esimerkiksi virtsan tutkimukset, RR (verenpaine) ja KTG (kardiotokografia eli sydämen sykekäyrä), joille ei löydy lääketieteellistä indikaatiota. Tutkimukset tehdään vain tarvittaessa tai lääkärin määräyksestä. Asiakkaat käyvät kuitenkin neuvolassa ja siellä tutkitaan virtsa ja RR (verenpaine). Kättilö kertoi, että äitiyspoliklinikalla varataan GDM (raskausdiabetes) soittoaikoja harkiten ja annetaan asiakkaalle vastuu olemaan tarvittaessa yhteydessä poliklinikalla. Vähäisiä GDM (raskausdiabetes) soittoaikoja ei tulisi kuormittaa rutiininomaisesti viikon välein.

Alaluokassa **Teknologian hyödyntäminen hoitotyössä** kättilö totesi, että asiakkaan ja polin välillä hyödynnetään teknologiaa viestityksessä. On asioita, joita voidaan hoitaa esimerkiksi Hyvis-viesteillä. Verensokeriseurannat onnistuvat hyvin pitkälti pilvipalvelun kautta ja jos asiat ovat kunnossa ei tarvitse olla puhelimitse yhteydessä.

Tasa-arvoinen ja yksilöllinen hoitotyö

Yläluokka Tasa-arvoinen ja yksilöllinen hoito muodosti samannimisen alaluokan. Vastauksista kävi ilmi, että sosiaalisesti, kulttuurillisesti sekä taloudellisesti kestävä kehitys voidaan toteuttaa työssä panostamalla asiakkaisiin, jotka tarvitsevat enemmän ohjausta ja aikaa, eikä heihin, joille asiat ovat selkeitä. Lisäksi kaikkia ryhmiä tulisi kohdella tasavertaisesti ja hyväksytysti, jolloin vaikuttaa myös mielenterveysongelmiin ja sitä kautta hoitokuluihin.

Ympäristövastuullinen ajattelu hoidon ohjauksessa

Yläluokka Ympäristövastuullinen ajattelu hoidon ohjauksessa muodostui kolmesta alaluokasta; Tarvikkeiden harkittu käyttö ja siihen ohjaaminen, Ennaltaehkäisevä lantionpohjan lihasten kuntouttaminen ja Imetysmyönteisyyteen kannustaminen.

Alaluokassa **Tarvikkeiden harkittu käyttö ja siihen ohjaaminen** kättilö totesi edistävänsä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista olemalla tuhlaamatta tavaroita ja myös ohjaamalla perheitä siihen. Muun muassa vaippaa ei tarvitse vaihtaa, mikäli se on kuiva. Toisessa vastauksessa kättilö kertoi edistävänsä periaatteiden toteutumista ottamalla esille vain tarvittavan määrän välineitä ja hoitotarvikkeita ja ohjaamalla myös vanhempia ekologiseen ajatteluun.

Alaluokassa **Ennaltaehkäisevä lantionpohjan lihasten kuntouttaminen** todettiin, että ohjaamalla esimerkiksi jumppaamaan ennaltaehkäisevästi lantionpohjalihaksia, vähennetään tarvetta leikkauksiin ja toimenpiteisiin sekä vähennetään virtsaamisvaivoista johtuvia epävarmuuksia.

Alaluokassa **Imetysmyönteisyyteen kannustaminen** kättilö totesi imetysmyönteisyyteen kannustamisen vähentävän korvikemaitojen ja siihen tarvittavien välineiden tarvetta.

5.2 Kestävän kehityksen toteutumisen kehittäminen kättilötyössä

Kestävän kehityksen toteutumisen kehittäminen piti sisällään kolme yläluokkaa; Toiminnan kehittäminen, Tarvikkeiden harkittu, huolellinen ja pidempiaikainen käyttö sekä Kierrätyksen tehostaminen poliklinikalla ja sairaalassa.

Toiminnan kehittäminen

Yläluokka Toiminnan kehittäminen muodostui kolmesta alaluokasta; Yhtenäisten toimintatapojen vahvistaminen, Esimerkillisyys ja Työn organisoinnin kehittäminen.

Alaluokka **Yhtenäisten toimintatapojen vahvistaminen** sisälsi kolme vastausta. Ensimmäisessä vastauksessa kättilö kertoo, että kertakäyttöisiä välineitä käytetään paljon, sillä sen on kerrottu olevan ekologisempaa. Hän toteaa, että asiasta olisi hyvä keskustella tasaisin väliajoin ja miettiä onko kertakäyttövälineiden käyttö todella ekologisempaa. Toisessa vastauksessa kättilö toteaa, että kes-

tävän kehityksen periaatteiden näkymisestä ja toteutumisesta kätilötyössä olisi hyvä käsitellä ryhmässä keskustellen. Hän kokee, että keskustelulla asiat avautuisivat paremmin, jolloin saisi laajempia ja monipuolisempia vastauksia siitä, miten kestävän kehityksen toteutumista kätilötyössä voisi kehittää. Kolmannessa vastauksessa kätilö toivoi toimintatavoista puhumista yleisesti esimerkiksi osastokokouksissa.

Alaluokassa **Esimerkillisyys** kätilö totesi, että kestävän kehityksen toteutumista voisi kehittää olemalla esimerkkinä opiskelijoille.

Alaluokassa **Työn organisoinnin kehittäminen** kätilö kertoi, että äitiyspoliklinikalla työn organisointia tulisi kehittää enemmän henkilöresursseja säästävällä tavalla. Hän totesi, että tähän voi hyvin vähän kätilönä itse vaikuttaa, mutta asiaa voi työyhteisössä ja esihenkilöille viedä.

Tarvikkeiden harkittu, huolellinen ja pidempiaikainen käyttö

Yläluokka Tarvikkeiden harkittu, huolellinen ja pidempiaikainen käyttö muodosti samannimisen alaluokan. Yläluokka muodostui kahdesta vastauksesta. Ensimmäisessä vastauksessa todettiin, että puhtaita vuodesuojia ja siteitä ei tarvitse jokaisen lorahduksen jälkeen vaihtaa sekä avattuja epästeriileiksi menneitä tuotteita voi käyttää tilanteissa, joissa ei tarvita steriilejä tuotteita. Toisessa vastauksessa kätilö nosti esille aseptisen huolellisuuden, jotta säästyy välineitä kontaminoitumiselta eikä sen vuoksi tarvitsisi ottaa uusia välineitä käyttöön.

Kierrätyksen tehostaminen poliklinikalla ja sairaalassa

Yläluokka Kierrätyksen tehostaminen poliklinikalla ja sairaalassa muodosti samannimisen alaluokan. Yläluokka koostui kolmesta eri vastauksesta. Ensimmäisessä vastauksessa kätilö toteaa, että poliklinikalla pitäisi ehdottomasti kierrättää kaikki jätteet. Toisessa vastauksessa kätilö toteaa, että kierrätystä tulisi parantaa sairaalalla. Kolmannessa vastauksessa kätilö toteaa, että tulisi kierrättää enemmän.

6 Pohdinta

6.1 Opinnäytetyön tulosten tarkastelu

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia näkemyksiä kätilöillä on kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä. Tavoitteena on lisätä kätilöiden tietoisuutta kestävästä kehityksestä kätilötyössä, jonka avulla ammatillista osaamista voi kehittää kestävän kehityksen näkökulmasta. Opinnäytetyön tekijöiden henkilökohtainen tavoite oli syventää omaa tietämystä kestävästä kehityksestä, sen toteutumisesta ja periaatteista kätilötyössä.

Millaisia näkemyksiä kätilöillä on kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä?

Opinnäytetyön tuloksissa korostuu ympäristövastuullinen ajattelu ja toiminta hoitotyössä. Moni vastaajien tuloksista osoittaa, että kätilöt edistävät kestävän kehityksen periaatteita käyttämällä tarvikkeita ja tuotteita mahdollisimman säästeliäästi, huomioiden ekologisen näkökulman. Monessa vastauksessa nousee esiin jätteen määrän vähentäminen sekä tuotteiden ja tarvikkeiden säästeliäs ja harkittu käyttö. Vastanneet kätilöt pyrkivät käyttämään kertakäyttötuotteita säästeliäästi ja pyrkivät vähentämään niiden turhaa vaihtamista. Opinnäytetyön tuloksissa korostuu järkevä, säästeliäs toiminta materiaalien ja hoitotarvikkeiden suhteen. Ympäristövastuullinen ajattelu sekä toiminta näkyi opinnäytetyön tuloksissa myös kätilöiden pyrkimyksenä minimoida turhan pyykin määrää.

Terveysalan ammattilaisilla ympäristövastuu on päivittäisessä työssä (Ympäristövastuu 2023). Tämä näkyy opinnäytetyön tuloksissa ympäristövastuullisena ajatteluna. Lisäksi opinnäytetyön tuloksia tukee muun muassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin vastuullisohjelmassa (2023) esiintyneet toimenpiteet, joilla edistettiin ympäristövastuullista hoitotyötä esim. ilmastotiekarttaan (2020) kuvatut suunnitelmat lääkehävikin vähentymisenä sekä kertakäyttöisten laitteiden, tuotteiden ja välineistön käytön minimoimisen (Ilmastotiekartta kohti hiilineutraaliutta 2030, 2020; Ympäristövastuu 2023). Pirkanmaan sairaanhoitopiirin vastuullisuusohjelmassa nousi esille edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi ympäristönäkökohtien huomioiminen suunnitelmissa, päätöksissä ja jokapäiväisessä työssä (Vastuullisuusohjelma 2016).

Tulokset osoittavat, että kestävän kehityksen periaatteita edistetään pyrkimällä kierrättämään mahdollisuuksien mukaan. Tulokset osoittivat myös ympäristötietoisuuden huomioimisen kätilötyössä ja oman toiminnan vaikutusten huomioinnin ilmastonmuutoksen hidastamiseksi. Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että poliklinikalla ja sairaalalla tulisi kierrättää kaikki jätteet. Tuloksissa korostui kätilöiden toive kierrätyksen tehostamiseen sekä pyrkimys kierrättää enemmän. Tätä näkökulmaa tukee Circwaste – Kohti kiertotaloutta hanke EU LIFE IP-hanke (Circwaste 2021). Hanke päättyi vuoteen 2023, ja raportointi hankkeelle jatkuu vuoteen 2024. Hankkeen kiertotalouden tuloksilla voidaan kehittää entistä parempaa kiertotaloustyötä. (Myllymaa 2023.) Hankkeen avulla pyrittiin kehittämään yhtenäinen jätehuoltokonsepti uudelle sairaalalle vanhan sairaalan kokemusten perusteella. Projektin avulla sairaalassa pyritään vähentämään jätteen määrää ja hankinnoissa pyritään huomioimaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia tuotteita. (Circwaste 2021.)

Opinnäytetyön tuloksista ilmenee, että kestävän kehityksen periaatteet näkyvät kätilöiden harkinnanvaraisuutena tutkimuksia ja vastaanottoaikoja varatessa. Asiakkaalle tulee varata vain tarpeelliset tutkimukset tai vastaanottoajat, eikä varata rutiininomaisesti ilman lääketieteellistä indikaatiota. Näin toimitaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti edistämällä taloudellisesti kestävä kehitystä kätilötyössä.

Harkinnanvaraisuus näkyy myös kivunlievitysmenetelmää valittaessa. Tuloksista ilmenee, että suunnittelemalla etukäteen asiakkaalle sopivin ja asiakasta eniten palveleva kivunlievitysmenetelmä, säästetään taloudellisesti sekä toimitaan ekologisesti.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että aseptinen huolellisuus ja toiminta tuo taloudellista kestävyttä, vaikka ekologisesti kestävä kehitys siitä kärsisikin. Kuitenkin on hyvä muistaa, että kestävä talous luo pohjan sosiaaliselle kestävyydelle ja näin myös samalla edistäen ekologista kestävyttä (Mitä on kestävä kehitys? 2023). Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että kätilön omalla taloudellisella toiminnalla edistetään kestävän kehityksen periaatteita. Tulokset osoittavat, että taloudellisesti kestävän kehityksen periaatteiden edistäminen näkyy kätilön työssä lisäksi teknologian hyödyntämisenä. Poliklinikan ja asiakkaan välinen yhteydenpito voidaan hoitaa verkon kautta erilaisia viesti- tai pilvipalveluita hyödyntämällä esim. Hyvis-viestejä, jolloin soittoaikaa asiakkaalle ei välttä-

mättä tarvita. Mayerin ym. (2020) mukaan digitalisaation avulla voidaan tarjota palveluita tukemaan terveyttä ja asiakkaiden asemaa voidaan yhdenvertaistaa. Digitaalisia palveluita käyttämällä voidaan tarjota myös tasavertaista tiedottamista maantieteellisestä sijainnista riippumatta.

Opinnäytetyön tuloksissa mainittiin myös epästeriileiksi menneiden tuotteiden käyttö tilanteissa, joissa ei tarvita steriilejä välineitä. Näin edistettäisiin sekä ekologista, että taloudellista kestävä kehitystä. Kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista voitaisiin kehittää käyttämällä tarvikkeita harkitusti, huolellisesti ja pidempiaikaisesti.

Sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävä kehityksen toteutuminen näkyy tuloksissa tasa-arvoisena ja yksilöllisen hoidon tarjontana asiakkaille. Tätä näkökulmaa tukee opinnäytetyön tietoperustassa käsitellyt sosiaalisen- ja kulttuurillisen kestävä kehityksen päävastuut (Strategia – Kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea 2022). Kestävä kehitystä edistetään kohtelemalla kaikkia asiakasryhmiä tasavertaisesti, jolloin vaikutetaan myös mielenterveysongelmiin ja sitä kautta hoitokuluihin.

Monessa vastauksessa opinnäytetyön tuloksia tarkisteltaessa tuli ilmi, että ympäristövastuullinen ajattelu hoidon ohjauksessa korostuu. Tarvikkeita käytetään harkiten ja vanhempia tai perheitä ohjataan myös toimimaan ympäristövastuullisesti. Kätilöiden vastauksista ilmeni, että synnyttäneiden terveyden edistämiseksi ja ongelmien ennaltaehkäisemiseksi on tärkeää ohjata ennaltaehkäisevää lantionpohjan lihasten kuntouttamista. Tässä tuloksessa korostuu myös ympäristövastuullinen ajattelu hoidonohjauksessa. Ekologisesti kestävä kehitys hoitotyössä on muun muassa osa vastuuta potilaista ja näin käsittää hoidonohjauksen (Ympäristövastuu 2023).

Tuloksista ilmenee, että imetysoikeus näkyy myös ympäristövastuullisena ajatteluna, jolloin säästetään korvikemaitojen ja siihen tarvittavien välineiden kautta. Kuten Stranius toteaa seminaarissaan, imetus on terveellistä, sosiaalisesti oikeuden mukaista, kannattavaa taloudellisesti ja ekologisella tasolla kestävä tapa ruokkia vauva. Korvikkeiden käyttö aiheuttaa maailmalla laajaa vedenkulutusta, jätettä, saasteita sekä heikentää luonnon monimuotoisuutta. (Stranius 2020.)

Kätilöt kokivat, että kestävä kehityksen toteutumista kätilötyössä voisi kehittää toiminnan kehittämällä. Opinnäytetyön tuloksista käy ilmi, että kätilöt kokevat aiheellisena keskustella kestävä kehityksen toteutumisesta yhdessä työyhteisössä. Opinnäytetyön tulokset osoittavat myös, että

moni kättilöistä toivoo kestävän kehityksen periaatteiden toteuttamisella yhteneväisiä toimintamalleja. Mayer ja muut (2020) toteavat kirjallisuuskatsauksessaan, että sote-alan toimijoita ei ohjata selkeästi ja tavoitteellisesti ympäristöä säästävään toimintaan. Toimivan ohjauksen käynnistämiseksi ilmastonmuutoksen estämiseksi tarvittavaa tietoa tulisi kerätä ja esittää hyödynnettävässä muodossa (Mayer ym 2020.) Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista voitaisiin edistää henkilöstöresursseja säästävämällä työn organisoinnilla. Kun kestävän kehityksen edistämisestä keskustellaan työyhteisössä, henkilökunnalla olisi riittävästi tietoa ja varmuutta toimia kestävän kehityksen periaatteiden edistämiseksi. Toimintaa edistäisi yhtenäisten toimintatapojen laatiminen sekä mahdollisuus antaa kättilöiden vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin.

Opinnäytetyön tuloksista nousee ilmi, että kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista kättilötyössä voitaisiin kehittää olemalla esimerkkinä omassa työssä opiskelijoille. Kun opiskelijat saadaan toimimaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti jo opintojen aikana, sillä on suuri vaikutus tulevaisuudessa yhteiskuntaan. Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen kuuluu hoitotyöhön. (Kuusisto & Laine-Ahola 2023.)

6.2 Eettisyys

Hyvää tutkimusta ohjaa eettinen sitoutuneisuus. Tutkimus on eettisesti hyväksyttävä ja luotettava sekä tulokset uskottavia vain, kun se on toteutettu hyvän tieteellisen käytännön perusperiaatteita noudattaen. (Hyvä tieteellinen käytäntö 2023.) Vastuu tutkimuksen eettisyydestä on ensisijaisesti jokaisella tutkijalla tai tutkimusryhmän jäsenellä (Hirsjärvi & Hurme 2004; Hyvä tieteellinen käytäntö 2023). Hyvä tieteellinen käytäntö on käsite, joka pitää sisällään tiedeyhteisön tunnustamia käytäntöjä. Niitä ovat mm. rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimuksessa, tulosten talentamisessa, esittämisessä ja arvioinnissa. Tutkija osaa käyttää soveltavasti tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia eettisesti kestäviä keinoja hankkia tieto-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Tutkija osaa ottaa muiden työn huomioon ja sitä arvostavalla tavalla antaa sille kuuluvan kunnian omassa työssään ja tuloksia julkaistessaan. Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on, että tutkija suunnittelee, toteuttaa ja raportoi työnsä yksityiskohtaisesti sekä noudattaa tieteelliselle tiedolle asetettuja vaatimuksia. Lisäksi aineiston säilyttäminen, tutkimusryhmän asema, oikeudet ja osuudet tekijyydestä, vastuut ja velvollisuudet, tutkimustulosten omistajuus ja on määritelty kaikkien

hyväksymällä tavalla. TENK–Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012) on laatinut edellä mainitut hyvän tieteellisen käytännön periaatteet. (Tuomi & Sarajarvi 2018, 148–151.)

Hyvän tieteellisen käytännön periaatteita noudattamatta jättäminen voi johtaa loukkausepäilyyn tutkintaan tai hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyyn. Tällöin toimitaan lakiin perustuvan mallin tai tiedeyhteisön (TENK) itsesääntelymallin mukaisesti pohjautuen TENK:in laatimaan kansalliseen ohjeeseen (ks. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023). (Hyvä tieteellinen käytäntö 2023.)

Vilppi luokitellaan kolmeen luokkaan Suomessa kansainvälisen käytännön mukaisesti. Luokat ovat sepittäminen, vääristely ja plagiointi. Sepittämisellä tarkoitetaan tekaistujen aineistojen tai tulosten esittämistä. Vääristelyllä puolestaan tutkimustiedon muuntelua esimerkiksi johtopäätösten kannalta olennaisten tietojen tai tulosten esittämättä jättäminen. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023.) Plagioinnilla tarkoitetaan luvaton lainaamista, jolloin käytetään vilpillisesti toisen henkilön tuotantoa ilman alkuperäisen lähteen asianmukaista kertomista (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020; Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023). Hyvän tieteellisen käytännön periaatteissa on myös erikseen määritelty anastaminen, jolla tarkoitetaan toisen henkilön tuottaman aineiston oikeudetonta esittämistä (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020). Muusta vastaisesta toiminnasta käytetään nimitystä piittaamattomuus. Nämä arvioidaan tapauskohtaisesti HTK-prosessissa, jossa tutkitaan tapauksen yltämistä HTK-loukkaukseksi (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020; Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023).

Tutkija ei saa omalla toiminnallaan haitata tieteen edistymistä (Vuori n.d.). Siksi on tärkeä kiinnittää huomiota tutkimuksen läpinäkyvyyteen, kuvata avoimesti tutkimuksen jokainen vaihe sekä perustella ja arvioida omat ratkaisunsa. Tutkimuksen jokainen vaihe tulee suunnitella rehellisesti, huolellisesti, tarkasti ja kriittisesti arvioiden. Alussa on tärkeä perehtyä huolellisesti aiheeseen sekä tutkimuksessa hyödynnettäviin aineistoihin. Tutkimuksen aihe tulee rajata niin, että käytössä olevat resurssit palvelevat sitä. Tutkijan vastuulla on pohtia itse kriittisesti omaa esteellisyyttänsä ja huolehdittava, että tutkimus toteutetaan tutkimuseettisesti. Tarve henkilötietojen keräykselle tulee aina arvioida. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020; Vuori n.d.)

Opinnäytetyötä suunniteltaessa tulee miettiä mahdollisten tutkimuslupien hakemisen tarpeellisuus (Eettinen ennakoarviointi 2023). Hyvän tutkimustavan mukaisesti organisaatiolta tulee hakea tutkimuslupa, jos tutkimuksen kohteena on organisaatio, organisaation toiminta tai sen edustaja/edustajat. Lupakäytännöt ja edellytykset vaihtelevat organisaatioittain. Hyvä on kuitenkin muistaa, että tutkimuslupa ei itsessään riitä tutkittavan suostumukseksi haastatteluun tai kyselyyn. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020.)

Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa on tärkeä kiinnittää huomiota informointiin perustuvaan suostumukseen (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020; Hirsjärvi & Hurme 2004; Opinnäytetyön eettiset ohjeet 2020). Tällöin tutkittava on antanut suostumuksensa asianmukaisen tiedon perusteella ja hänellä on vapaus osallistua tai vetäytyä tutkimuksesta siihen tietoon pohjautuen, joka koskee tutkimuksen luonnetta ja tarkoitusta (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020, Hirsjärvi & Hurme 2004). Tämän lisäksi tutkittavan tulee kiinnittää huomiota tutkittavan kohteluun ja oikeuksiin, erityisesti itsemääräämisoikeuteen; vahingoittamisen välttämiseen; yksityisyyteen, erityisesti yksityisyyden suojaan tutkimusjulkaisuissa sekä tilanteisiin, joissa alaikäinen tai vajaakykyinen on tutkittavana. Asianmukainen aineistojen tallentaminen, avaaminen, pitkäaikaissäilyttäminen sekä hävittäminen on tutkijan vastuulla. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020; Opinnäytetyön eettiset ohjeet 2020; Vuori n.d.).

Webropol-kyselyn yhteydessä tutkittaville toimitettiin saatekirje (Liite 1). Saatekirjeessä annettiin ilmi vastaajan vapaaehtoisuus, oikeus nähdä tutkimuksesta saadut tulokset ja oikeudesta vetäytyä osallistumisesta. Tutkittavalle tuotiin selkeästi ilmi saatekirjeessä, että vastaamalla kyselyyn tutkittava antoi suostumuksensa kyselylomakkeessa annettujen tietojen käyttöön opinnäytetyösämme. Saatekirjeessä kerrottiin myös aineiston säilyttämisen ja hävittämisen vastuun olevan opinnäytetyön tekijöillä. Tarpeeton aineisto poistettiin välittömästi. Kyselyaineistoa käsiteltiin luottamuksellisesti ja tutkimuseettisesti. Kyselyyn vastaaminen tapahtui täysin anonymisti ja henkilötietoja keräämättä.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin asianmukaisesti opinnäytetyön eettisiä ohjeita sekä oman oppilaitoksen eettisiä arvoja noudattaen, josta korostuivat luottamus, luovuus ja vastuu (Jyväskylän ammattikorkeakoulun eettiset ohjeet 2018). Opinnäytetyön tekijät noudattivat Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita opinnäytetyön toteutuksessa. Tutkijat perehtyivät alussa huolellisesti

tutkimusaiheeseen. Opinnäytetyön tekijät ovat ottaneet muiden työt huomioon tutkimuksessa ja antaneet niille kuuluvan kunnian omassa työssään tarkasti merkittyjen teksti- ja lähdeviitteiden avulla. Opinnäytetyössä ei käytetty vilppiä, vääristelyä, plagiointia, sepittämistä tai anastamista. Opinnäytetyön tutkittavat antoivat suostumuksensa tutkimukseen asianmukaisen tiedon perusteella. Tutkijat kiinnittivät jokaisessa vaiheessa huomiota tutkittavien oikeuksiin sekä kohteluun. Tutkijat kiinnittivät tarkkuutta tutkimuksen tarkkuuteen sekä huolellisuuteen tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Jokainen opinnäytetyön vaihe on kuvattu huolellisesti sekä avoimesti, lisäten samalla opinnäytetyön läpinäkyvyyttä. Tutkijat arvioivat kriittisesti omaa työtään tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Tutkijat huolehtivat asianmukaisesta aineiston säilytyksestä, käsittelystä sekä hävittämisestä. Opinnäytetyössä ei kerätty henkilötietoja. Opinnäytetyötä varten haettiin tutkimuslupa toimeksiantajalta.

6.3 Luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta ei voida arvioida yksiselitteisesti. Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan kokonaisuutena, jolloin arviointi painottuu tutkimuksen sisäiseen johdonmukaisuuteen. Tutkimuksen uskottavuus perustuu tutkijoiden tapaan noudattaa Hyvän tieteellisen käytännön periaatteita. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 148–151.) Laadullisen tutkimus ja sisällönanalyysiteos (Tuomi & Sarajärvi 2018) kokoaa listan, joiden avulla luotettavuutta voidaan arvioida. Tutkija voi arvioida tutkimuksen kohdetta ja tarkoitusta, omia sitoumuksia tutkimukseen, aineiston keruun laatua, tutkimuksen kohteena olleita tiedonantajia, miksi ja millä perusteella tutkittavat valittiin, millainen suhde tutkijalla ja tutkittavilla oli, millaisella aikataululla tutkimus on tehty, onko tutkimus eettisesti luotettava ja korkeatasoinen. Lisäksi arvioidaan, miten tutkimusaineisto koottiin, kuinka aineisto analysoitiin ja miten tuloksiin ja johtopäätöksiin tultiin. Sen lisäksi, että edellä mainitut asiat olisivat hienosti täytetty, niiden tulee olla luotettavuuden ansaitsemiseksi sopivassa suhteessa toisiinsa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163–165.)

Kun tutkimustulokset selitetään yksityiskohtaisesti auki, tutkimustulokset tulevat selkeämmin esiin. Tutkijan tulee antaa riittävästi tietoa lukijalleen siitä, kuinka tutkimusprosessi on toteutettu. Luotettavuuden parantamiseen on kehitetty erilaisia menetelmiä, mutta erityisesti riittävän ajan antaminen tutkijalle on silti tärkeimpiä perusvaateita. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163–165.)

Refleksiivisyydellä (objektiivisuus) tarkoitetaan tutkijan omaa tietoisuutta kohdistuen lähtökohtiin toimia tutkijana. Opinnäytetyön tekijät arvioivat refleksiivisyyttään sekä, kuinka itse vaikuttavat aineistoon ja tutkimusprosessiin. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Opinnäytetyön tekijät pohtivat omia lähtökohtiaan tutkijana päiväkirjamuotoon kirjoitetussa asiakirjassa. Opinnäytetyön tekijät ovat kirjanneet päiväkirjaan omia näkemyksiä aiheesta, jotta tekijät ovat osanneet välttää niitä opinnäytetyössä.

Vahvistettavuudella tutkimustyössä tarkoitetaan sitä, että tutkimusprosessi kirjataan niin tarkasti ylös, että toinen tutkija voi seurata pääpiirteitä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Opinnäytetyössä vahvistettavuutta lisätään tarkalla raportoinnilla. Laadullisessa tutkimuksessa todellisuuksia on useita, ja se hyväksytään tässä tutkimusmenetelmässä.

Uskottavuutta voi osoittaa tutkimuksessa mm. varmistamalla tutkimustulosten vastaavuus kyselyyn osallistuneilta tai keskustella samaa aihetta tutkivien henkilöiden kanssa tuloksista. Koska laadullisessa tutkimuksessa tutkittavien ymmärtäminen oikein on yksi uskottavuutta lisäävä tekijä, on tärkeää osata pohtia kokemuksia ja valintoja lopputulosta. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Tässä opinnäytetyössä uskottavuutta lisäsi myös tutkijoiden viettämä riittävä aika tutkimansa aiheen parissa. Uskottavuutta vahvisti myös opinnäytetyön tekijöiden laatimat tutkimuspäiväkirjamaiset muistiinpanot tuloksista saamistaan kokemuksista, jossa opinnäytetyön tekijät pohtivat myös valintojaan. Päiväkirjan avulla on helpompi tiedostaa oma toimintansa tulosten käsittelyssä (Kylmä & Juvakka 2007, 128.)

Siirrettävyydellä tarkoitetaan mahdollisuutta siirtää opinnäytetyön tuloksia muihin vastaaviin tilanteisiin. Lukija arvioi opinnäytetyössä kerrotun tiedon perusteella, ovatko tulokset siirrettäviä. Tutkijan on osattava kertoa riittävän kuvailevasti tutkimuksen osallistujista ja ympäristöstä. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.) Opinnäytetyössä tutkittava ryhmä olivat toimeksiantajan kautta yksikön kättilöt. Tekijät ovat määritelleet kättilön sekä kättilötyön Opinnäytetyön tietoperusta-kohdassa.

6.4 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tulosten pohjalta voidaan esittää kättilöiden näkemyksistä seuraavanlaisia johtopäätöksiä:

1. Ekologisesti kestävä kehitys näkyy kätilötyössä jätteiden kierrätyksenä sekä tarvikkeiden huolellisena ja harkittuna käyttönä. Kätilöt pyrkivät toimimaan ympäristövastuullisesti. Ekologista kestävä kehitystä voidaan edistää järjestämällä koulutuksia kierrätyksen tehostamiseen sekä ohjaamalla kätilöitä käyttämään tarvikkeita harkitusti ja huolellisesti. Ekologisen kestävä kehityksen edistämistä tukee myös mahdollisuus kierrättää kaikki jätteet.

2. Taloudellisesti kestävä kehitys näkyy kätilötyössä aseptisena toimintana, harkinnanvaraisuutena vastaanotto- ja soittoaikoja varatessa sekä teknologian hyödyntämisenä asiakkaan ja poliklinikan välisessä viestityksessä. Taloudellisesti kestävä kehitystä voidaan edistää oman toiminnan suunnittelulla, joka edistää samalla aseptista toimintaa sekä vähentää turhan jätteen syntyä. Kätilöitä voidaan kannustaa hyödyntämään teknologiaa työssä sekä käyttämään harkinnanvaraisuutta soitto- ja vastaanottoaikoja varatessa.

3. Ympäristövastuullisella hoidon ohjauksella edistetään kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista. Taloudellista ja ekologisesti kestävä kehitystä voidaan edistää ohjaamalla ennaltaehkäisevästi lantionpohjanlihasten harjoittelua, kannustamalla vanhempia imetyksymyönteisyyteen sekä ohjaamalla vanhempia tarvikkeiden harkittuun käyttöön.

4. Tuloksia tarkastellessa sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävä kehitykseen liittyviä ilmauksia näkyi niukasti. Asiakkaille tarjotaan yksilöllistä ja tasa-arvoista hoitoa. Kulttuurillisen ja sosiaalisen kestävä kehityksen toteutumista voidaan edistää huomioimalla kulttuurilliset erot ja kohtaamalla asiakkaat yhdenvertaisesti kätilötyössä.

6.5 Kehitysehdotukset ja jatkotutkimusaiheet

Ekologisen ja taloudellisen toiminnan tiedostaminen sekä niiden vaikutukset korostuivat kätilötyössä. Puolestaan sosiaalisen ja kulttuurillisen toiminnan tiedostaminen ja niiden vaikutusten huomiointi jäi vähäiseksi. Tästä voisi olla tärkeä selvittää jatkotutkimuksin, kuinka sosiaalista ja kulttuurillista kestävä kehityksen toteutumista työyhteisössä kehitetään tai huomioidaan.

Kätilöt halusivat tehostaa kierrätystä ja vähentää hävikin määrää. Ekologisen kestävän kehityksen näkökulmasta voisi olla tärkeä selvittää, millaisin keinoin kätilötyössä tehostetaan ekologisesti kestävä kehitystä. Jatkotutkimuksen avulla voitaisiin innovoida uusia tapoja ekologisen kestävän kehityksen edistämiseksi.

Kätilöt kaipasivat työyhteisössä keskustelua yhtenäisistä toimintatavoista. Keskustelun voisi toteuttaa työelämälähtöisen projektin avulla, jolloin innovoidaan ryhmässä yhteiset toimintatavat. Projektiin on tärkeää ottaa mukaan työntekijät osastolta, jotta näkökulmia saa osaston arjesta. Tämän projektin yhteydessä olisi myös hyvä kartoittaa henkilöstön tietoisuus ja toimintatavat kierrätyksen suhteen.

Lähteet

- Agenda 2030 – Kestävän kehityksen tavoitteet. N.d. Ulkoministeriö. Verkkosivu. Viitattu 6.9.2023. <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>.
- Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. 2020. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene. Viitattu 29.10.2023. <https://www.arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>.
- Anåker, A. & Elf, M. 2014. Sustainability in nursing: a concept analysis. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. Vol. 28 No. 2, 381–389. Viitattu 10.9.2023. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24602178/>.
- Culture & Sustainable Development. N.d. UNESCO. Verkkosivu. Viitattu 6.9.2023. <https://en.unesco.org/https%3A//www.unesco.org/en/sustainable-development/culture>.
- Climate change. 2023. World Health Organization. Verkkosivu. Viitattu 31.10.2023. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health>.
- Eettinen ennakoarviointi. 2023. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Helsinki. Viitattu 29.10.2023. <https://tenk.fi/fi/eettinen-ennakoarviointi>.
- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. 2022. 215–225. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. Viitattu 19.9.2023. https://moodle.jamk.fi/pluginfile.php/944996/mod_resource/content/1/Laadullisen%20sis%C3%A4ll%C3%B6nanalyysin%20vaiheet%20ja%20eteneminen.pdf.
- Elo, S. & Kyngäs, H. 2008. 107–115. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62 (1). PubMed. Viitattu 2.11.2023. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18352969/>.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9.uud.p. Helsinki: Edita Publishing. <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudamus. Janet Finna: E-kirja.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 195–204. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) 2023. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). Helsinki. Viitattu 29.10.2023. <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. 2023. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Helsinki. Viitattu 5.10.2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf.

- Härmä, T & Nasib, N. 2023. Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet. Opetushallitus. Viitattu 9.9.2023. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet>.
- Ilmastotiekartta kohti hiilineutraaliutta 2030. 2020. HUS, Helsingin yliopistollinen sairaala. Viitattu 10.9.2023. https://www.hus.fi/sites/default/files/2022-08/HUS_ilmastotiekartta_6_2022.pdf.
- Jyväskylän ammattikorkeakoulun eettiset periaatteet. 2018. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.10.2023. <https://www.jamk.fi/fi/opiskelijalle/tutkinto-opiskelija/saannot-ja-periaatteet>.
- Kallinen, T. & Kinnunen, T. N.d. Etnografia. Teoksessa Vuori, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 1.11.2023 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/>.
- Keski-Suomen hyvinvointiohjelma 2021–2024. 2021. Keski-Suomen Sote. Viitattu 10.9.2023. <https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/2022/05/KeskiSuomen-hyvinvointiohjelma-2021-2024.pdf>.
- Kestävän kehityksen tavoitteet. N.d. Suomen YK-Liitto. Verkkosivu. Viitattu 28.8.2023. <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>.
- Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda2030. N.d. <https://kestavakehitys.fi/agenda-2030>.
- Kestävän kehityksen toimikunta. 2016. Suomi, jonka haluamme 2050 – Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus. Viitattu 10.9.2023. <https://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/FINAL+Kest%C3%A4v%C3%A4n+kehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016.pdf/>.
- Kuusisto, P. & Laine-Ahola, J. 2021. Kestävä kehitys kuuluu hoitotyöhön. Diakonia Ammattikorkeakoulu. Helsinki. Blogi. Viitattu 21.2.2024. <https://dialogi.diak.fi/2023/06/07/kestava-kehitys-kuuluu-hoitotyohon/>.
- Laadullinen tutkimus. 2021. Koppa. Jyväskylän Yliopisto. Verkkosivu. Viitattu 17.9.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.
- Mayer, M., Manu, S., Siltanen, K., Nurminen, M., Talvitie, J., Haanpää, S. & Smith, C. 2020. Ilmastonmuutos ja sosiaali- ja terveyssektori. SOSTE-julkaisu. Helsinki. Viitattu 21.2.2024. <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/06/SOSTE-julkaisu-2020-Ilmastonmuutos-ja-sosiaali-ja-terveyssektori.pdf>.
- Mitä on kestävä kehitys? 2023. Ympäristöministeriö. Verkkosivu. Viitattu 23.8.2023. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>.
- Mitä YK tekee? N.d. Suomen YK-liitto. Verkkosivu. Viitattu 28.8.2023. <https://www.ykliitto.fi/tieto-ya-yksta/mita-yk-tekee>.

Myllymaa T. 2023. Circwaste- hanke loppuu, mutta kiertotaloustyö jatkuu! Uutinen. Circwaste. Viitattu 29.2.2024. [https://www.materiaalitkiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Circwastehanke_loppuu_mutta_kiertotalous\(66328\)](https://www.materiaalitkiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Circwastehanke_loppuu_mutta_kiertotalous(66328)).

Opinnäytetyön eettiset ohjeet. 2020. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene. Viitattu 29.10.2023. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilistat%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>.

Opinto-opas. Nd. Opetussuunnitelmat – Kätilö (AMK). Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Verkkosivu. Viitattu 12.9.2023. <https://opetussuunnitelmat.peppi.jamk.fi/fi/48/fi/5266>.

Paananen, U., Pietiläinen, S., Raussi-Lehto, E., Väyrynen, P. & Äimälä, A.-M. 2007. Kätilötyö. Helsinki: Edita Publishing.

Pariisin ilmastopöytäkirja. N.d. Ympäristöministeriö. Verkkosivu. Viitattu 6.9.2023. <https://ym.fi/pariisin-ilmastopöytäkirja>.

Pienimaa, A-K. Kätilön ammatillisen osaamisen kuvaus. 2014. Kätilökoulutuksesta valmistuvien osaamisalueet ja keskeiset sisällöt. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 31.10.2023. <https://www.metropolia.fi/sites/default/files/documents/Tutkinto-ohjelmat/katilon-ammattillisen-osaamisen-kuvaus.pdf>.

Sairaalahankeen jätehuoltokonsepti uusiksi yhteistyössä henkilöstön kanssa. 2021. Uutinen. Circwaste. Viitattu 29.2.2024. [https://www.materiaalitkiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Uutisia_alueilta/Sairaalahankeen_jatehuoltokonsepti_uusi\(61331\)](https://www.materiaalitkiertoon.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uutiset/Uutisia_alueilta/Sairaalahankeen_jatehuoltokonsepti_uusi(61331)).

Sosiaalisesti kestävä kehitys. 2021. THL. Verkkosivu. Viitattu 23.8.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/tavoitteet/sosiaalisesti-kestava-kehitys>.

Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet. N.d. Ulkoministeriö. Verkkosivu. Viitattu 6.9.2023. <https://um.fi/suomen-kehityspolitiikan-tavoitteet-ja-periaatteet>.

Suomi YK:ssa. N.d. Suomen YK-liitto. Verkkosivu. Viitattu 28.8.2023. <https://www.ykliitto.fi/tietoa-yksta/suomi-ykssa>.

Stranius, L. 2020. Imetys ja kestävä kehitys. Kansallisen imetysviikon seminaari. Viitattu 20.2.2024. https://imetys.fi/wp/wp-content/uploads/2020/10/Stranius_leo.pdf.

Strategia – kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea. 2022. Keski-Suomen hyvinvointialue. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023. <https://hyvaks.fi/hyvinvointialue/strategia>.

Tietoa YK:sta. N.d. Suomen YK-liitto. Verkkosivu. Viitattu 28.8.2023. <https://www.ykliitto.fi/tietoa-yksta#yk-teemat>.

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. N.d. United Nations. Viitattu 1.11.2023. <https://sdgs.un.org/2030agenda>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vastuullisuusohjelma. 2016. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. Viitattu 1.11.2023.

<https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Vastuullisuusohjelma>.

Vehkalahti, K. 2014. 25–50. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.

Ympäristövastuu. 2023. HUS. Helsingin yliopistollinen sairaala. Verkkosivu. Viitattu 10.9.2023.

<https://www.hus.fi/tietoa-meista/strategia-ja-vastuullisuus/vastuullisuus/ymparistovastuu>.

Liitteet

Liite 1. Webropol-kysely

Kätilöiden näkemyksiä kestävän kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä

Voit vastata jokaiseen kysymykseen omin sanoin. Vastaathan jokaiseen kysymykseen, sillä vastaaminen on erityisen tärkeää tutkimuksemme onnistumisen kannalta. Kiitos jo etukäteen osallistumisestasi!

Kestävä kehitys on jatkuvaa ja ohjattua toimintaa, joka pyrkii turvaamaan mahdollisuudet hyvään elämään ja hyvinvointiin globaalisti tulevaisuudessa. Kestävä kehitys jaetaan yleisesti neljään pääluokkaan;

Ekologisen kestävyuden tavoitteena on ympäristön suojeleminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Tavoitteena on vähentää ympäristön saastumista, säilyttää luonnon monimuotoisuus ja hillitä ilmastonmuutosta.

Sosiaalisen kestävyuden tavoitteena on taata samat hyvinvoinnin edellytykset nykyisille ja tuleville sukupolville sekä vähentää eriarvoisuutta.

Kulttuurillisen kestävyuden tavoitteena on taata yhtäläiset oikeudet eri kulttuureita arvostaen ja säilyttää kulttuurien moninaisuus.

Taloudellisen kestävyuden tavoitteena on tuottaa taloudellista kasvua kestävällä pohjalla ja ottaa huomioon tulevat sukupolvet. Tämä edellyttää viisasta resurssien suunnittelua ja käyttöä ilman, että se aiheuttaa ekologisia tai sosiaalisia haittoja.

1. Miten kestävän kehityksen periaatteet näkyvät työssäsi?
2. Miten edistät omalla toiminnallasi kestävästä kehitystä työssäsi?
3. Miten kestävän kehityksen toteutumista työssäsi voisi kehittää?

Kiitos vastauksesta!

Liite 2. Saatekirje

Hyvä kätilö!

Opiskelemme Jyväskylän Ammattikorkeakoulussa kätilön tutkinto-ohjelmassa ja toteutamme opinnäytetyötä aiheesta;

Kätilöiden näkemyksiä kestävästä kehityksen periaatteiden toteutumisesta kätilötyössä.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kätilöiden näkemyksiä kestävästä kehityksen toteutumisesta kätilötyössä. Tavoitteena on, että kätilöiden tietoisuus lisääntyy kestävästä kehityksestä ja he voivat kehittää ammatillista osaamistaan kestävästä kehityksen näkökulmasta.

Kyselyyn vastatessasi on tärkeää, että tuot työntekijänä oma näkemyksesi esille vastauksissa.

Kyselyn aineistoa käsittelee ainoastaan opinnäytetyön tekijät ja vastaukset käsitellään täysin luottamuksellisesti sekä tutkimuseettisesti. Vastauksia käytetään ainoastaan tässä tutkimuksessa. Aineistoa säilytetään Jyväskylän Ammattikorkeakoulun tarjoamassa pilvipalvelussa (One Drive) kuusi kuukautta, jonka jälkeen aineisto hävitetään JAMK:in ohjeiden mukaisesti. Opinnäytetyön tekijät ovat vastuussa aineiston asianmukaisesta säilyttämisestä ja hävittämisestä. Opinnäytetyöstä on laadittu tietosuojaseloste, joka on saatavissa opinnäytetyöntekijöiltä.

Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja se tapahtuu anonymisti. Sinulla on oikeus vetäytyä tutkimuksesta milloin tahansa. Vastaamalla Webropol-kyselymme, annat suostumuksesi kyselylomakkeessa annettujen tietojen käyttöön opinnäytetyössämme.

Opinnäytetyö on sen valmistuttua luettavissa Theseus.fi verkkosivustolla, jossa julkaistaan ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 15–20 minuuttia ja vastausaika on 21.1.2024 saakka.

Osallistumisesi on tärkeää. Kiitos yhteistyöstä! 😊

Pääset vastaamaan kyselyyn alla olevasta linkistä:

Halutessasi lisätietoa tutkimuksesta, voit ottaa meihin yhteyttä sähköpostitse.

Ystävällisin terveisin

Ines Heinäjärvi & Netta Hirsiaho

Opinnäytetyötämme ohjaavat Mantsinen Christina & Tiainen Elina

Liite 3. Kestävän kehityksen periaatteiden toteutuminen kätilötyössä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>Omassa työssä lähinnä kestävän kehityksen periaatteiden tiedostamisella ja pyrkimyksellä toimimaan säästeliäästi työssä tarvittavien tarvikkeiden kanssa.</p> <p>Käytetään kertakäyttösuojia mahdollisimman vähän synnytyksen hoidossa, hanskojen käyttö vain tarpeen mukaan.</p> <p>Ei tuhjata materiaaleja.</p> <p>Ei esimerkiksi avata pakkauksia valmiiksi tai tulosteta ohjeita etukäteen, jottei tule hukkaa</p> <p>Olemalla järkevällä tavalla säästäväinen tavaroissa ja tuotteissa.</p> <p>Miettimällä, kuinka usein vaihdetaan kertakäyttö- alusia synnytyksen aikana.</p>	<p>Tarvikkeiden ja tuotteiden ekologinen käyttö sekä kokonaisjättemäärän vähentäminen</p>	<p>Ympäristövastuullisuus hoitotyössä</p>
<p>Pyritään minimoimaan turhan pyykin määrää.</p> <p>Pyyhkeiden ja liinavaatteiden mahdollisimman pieni lukumäärä ja siirto osastolle synnytyksen jälkeen.</p>	<p>Pyykin minimointi</p>	
<p>Pyritään kierrättämään mahdollisuuksien mukaan.</p>	<p>Kierrätys</p>	
<p>Ottamalla huomioon ympäristönäkökulmat ja toimia ilmastonmuutoksen hidastamiseksi.</p>	<p>Ympäristötietoisuus</p>	
<p>Synnytyssalissa voi suunnitella esimerkiksi kivunlievityksen ekologisesti; ei tarjoa kokeiltavaksi kaikkia eri kivunlievitysvaihtoja. Tällainen toiminta vaatii kokemusta ja silmää kenelle esim. ammetta kannattaa suositella. Asiakkaalla on oikeus pyytää eri vaihtoehtoja. Monet kerrat amme ja ilokaasu on viritelty puoleksi tunniksi ja sitten siirretty puuduttelemaan.</p> <p>Jos synnyttäjä ei hyödy lääkkeettömistä kivunlievitysmenetelmistä esimerkiksi amme tai ilokaasu, järjestetään suoraan epiduraalipuudutus, jolloin säästetään vesikuluissa ja ilokaasumaskien ja muiden välineiden kuluissa. Tästä tulee ekologinen ja taloudellinen säästö.</p>	<p>Harkinnanvaraisuus kivunhoitotyössä</p>	<p>Harkinnanvaraisuus kivunhoitotyössä</p>

Aseptinen omatunto tuo taloudellista säästöä, vaikka ekologisesti kestävä kehitys siitä välillä kärsiikin.	Taloudellinen toiminta	Taloudellinen kestävyys	
Toimitaan taloudellisesti.			
Ei tehdä sellaisia tutkimuksia esimerkiksi virtsan tutkimukset, RR ja KTG, joille ei löydy lääketieteellistä indikaatiota. Tehdään vain tarvittaessa tai lääkärin määräyksestä. Asiakkaat käyvät kuitenkin neuvolassa ja siellä tutkitaan virtsa ja RR.	Vain tarpeellisten tutkimusten tekeminen ja vastaanottoaikojen varaaminen		
Äitiyspoliklinikalla varataan GDM soittoaikoja harkiten ja vastuutetaan myös asiakasta itse olemaan tarvittaessa yhteydessä poliklinikalle. Ei kuormiteta vähäisiä GDM soittoaikoja rutiinisti viikon välein.			
Teknologian hyödyntäminen viestityksessä asiakkaan ja polin välillä, asioiden hoitaminen esimerkiksi Hyvis-viesteillä.	Teknologian hyödyntäminen hoitotyössä		
Verensokeriseuranta onnistuu hyvin pitkälti pilvipalvelun kautta ja jos asiat ovat kunnossa ei tarvitse välttämättä olla puhelimitse yhteydessä.			
Panostus asiakkaisiin, jotka tarvitsevat enemmän ohjausta ja aikaa eikä heihin, joille asiat ovat selkeitä. Tässä toteutuu sosiaalisesti, kulttuurillisesti sekä taloudellisesti kestävä kehitys.	Tasa-arvoinen ja yksilöllinen hoito		Tasa-arvoinen ja yksilöllinen hoito
Kaikkia ryhmiä kohdellaan tasavertaisesti ja hyväksytysti, jolloin vaikutetaan myös mielen-terveysongelmiin ja sitä kautta hoitokuluihin.			
Ei tuhjata tavaroita ja ohjata myöskään perheitä siihen: vaippaa ei tarvitse vaihtaa, mikäli se on kuiva yms.	Tarvikkeiden harkittu käyttö ja siihen ohjaaminen	Ympäristövastuullinen ajattelu hoidon ohjauksessa	
Otetaan esille vain tarvittava määrä välineitä ja hoitotarvikkeita ja ohjataan myös vanhempia ekologiseen ajatteluun.			
Ohjataan esimerkiksi jumppaamaan ennaltaehkäisevästi lantionpohjalihaksia, jolloin vähennetään tarvetta leikkauksiin ja toimenpiteisiin sekä vähennetään virtsaamisvaivoista johtuvia epävarmuuksia.	Ennaltaehkäisevä lantionpohjan lihasten kuntouttaminen		
Kannustetaan imetysmyönteisyyteen, jolloin ei tarvita korvikemaitoja eikä välineitä siihen.	Imetysmyönteisyyteen kannustaminen		

Liite 4. Kestävän kehityksen toteutumisen kehittäminen kättilötyössä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>Kertakäyttöisiä välineitä käytetään paljon, koska sen on kerrottu olevan ekologisempaa. Asiasta olisi hyvä puhua tasaisin väliajoin, ja miettiä onko näin.</p> <p>Tämä aihe olisi kiva käsitellä ryhmässä keskustellen, asiat avautuisivat paremmin ja saisi laajempia vastauksia.</p> <p>Puhumalla toimintatavoista yleisesti esimerkiksi osastokokouksissa. Toiveena yhteisten pelisääntöjen kehittäminen tähän.</p>	<p>Yhtenäisten toimintatapojen vahvistaminen</p>	<p>Toiminnan kehittäminen</p>
Olemalla esimerkkinä opiskelijoille.	Esimerkillisyys	
<p>Äitiyspoliklinikalla työn organisoinnin kehittäminen enemmän henkilöresursseja säästävällä tavalla. Tähän voi hyvin vähän kättilönä itse vaikuttaa, mutta asiaa voi työyhteisössä ja esihenkilöille viedä.</p>	<p>Työn organisoinnin kehittäminen</p>	
<p>Puhtaita kroonareita ja siteitä ei jokaisen lorahduksen jälkeen tarvitse vaihtaa, avattuja epästeriileiksi menneitä tuotteita voi käyttää tilanteissa, joissa ei tarvita steriilejä tuotteita.</p> <p>Olemalla huolellinen aseptisesti, jotta säästyy välineitä kontaminoitumiselta eikä sen vuoksi tarvitsisi uusia välineitä ottaa käyttöön.</p>	<p>Tarvikkeiden harkittu, huolellinen ja pidempiaikainen käyttö</p>	<p>Tarvikkeiden harkittu, huolellinen ja pidempiaikainen käyttö</p>
<p>Poliklinikalla pitäisi ehdottomasti kierrättää kaikki jätteet.</p> <p>Kierrätyksen parantaminen sairaalassa.</p> <p>Kierrättämällä enemmän.</p>	<p>Kierrätyksen tehostaminen poliklinikalla ja sairaalassa</p>	<p>Kierrätyksen tehostaminen poliklinikalla ja sairaalassa</p>